

Mesečna mesečno
25 Din, za izo-
meto 40 Din -- ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izmeto 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 -- nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

SCLOVENE

V duhu poganstva

Prvo in poglavito vprašanje, ki si ga je postavil vsak, ko je izvedel da sklep nemške vlade, da zviša svojo armado na 12 armadnih zborov ali 36 divizij, je bilo: čemu? Kdo ogroža nemško državo ali jo misli napasti? Komu se skomina po kakršnekoli delu nemškega ozemlja? Kdo zavira njen napredek na gospodarskem in kulturnem polju? Kdo se vmešava v njene notranje razmere oziroma želi več ali manj aktivno doprinesiti k oslabitvi ali celo strmoglavljenju sedanjega nemškega režima?

Odgovor na to more biti za vsakega pravično gledajočega človeka negativen. Nihče od Nemčije ničesar ne zahteva. Dana ji je popolna svoboda, da se razvija do najvišje mere, do katere se more in hoče. Ni ga koščka nemške zemlje, katerega bi se kdo želel polastiti. Na gospodarskem polju ji je odprt ves svet, kolikor je to pri današnjih razmerah, ko vsak v prvi vrsti mora ščititi sebe, mogoče. Nihče ne brani nemški misli, knjigi, kulturi, da živi in se razširja ter zajema vsakega, kdorkoli je zanjo dovzeten. Ni je države in naroda na svetu, ki bi hotel izzvati kakšen resen spor z Nemčijo, četudi ta ali ona država ne simpatizira z njeno današnjo fuhersko vladavino, in vsak je vesel, da ima doma mir in red, ne pa da bi še vtikal svoj nos v notranje zadeve druge države. Anglija in Amerika se napram Nemčiji obnašata najdobrohotnejše in posebno Veliki Britaniji se ima Nemčija zahvaliti, da se je po strašni katastrofi 1918 primeroma hitro politično opomogla in je že po sedemdeset letih po svojem porazu na tem, da si pribori položaj popolnoma enakopravne velesile v Evropi. Ruska sovjetska vlada je v svojem lastnem interesu kar najbolj miroljubna in ni Nemčiji dajala nikoli najmanjšega povoda, da bi se je morala bati, nasprotno pa nemško časopisje ne preneha govoriti o Rusiji oziroma ruskemu režimu. S Poljsko živi Nemčija v priskrbenem prijateljstvu, države Male zveze so z njo v najboljših odnosih, mala Avstrija je ne ogroža, pač pa hoče rajh pogoltniti Avstrijo. Italija Nemčiji nečesar, nasprotno pa je Nemčija nevarna italijanski severni meji, težko za inkorporacijo bivših habsburških dednih dežel.

Tudi Francija je vodila in vodi napram Nemčiji vseskozi miroljubno politiko s toliko lojalnostjo, kakor da je popolnoma pozabila, da se danes obremenjuje francoske davkoplačevalce nad 100 milijard frankov za popravo ogromne škode, ki jo je napravila od Nemčije izzvana vojna in način, kako so jo nemški generali na francoskih tleh vodili. Francija je predčasno izpraznila Porurje, dopustila, da je Nemčija ustavila odplačevanje vojne odškodnine in tudi vrnitvi Posaarja ni stavila na pot nobenih zaprek. Od vseh držav se je Francija najbolj prizadevala, da je Nemčija stopila v Zvezo narodov kot načeloma enakopravna država, ki bi si bila tudi dejansko enakopravnost zlasti na polju oborožitve primeroma lahko priborila po lojalnem sodelovanju v zboru velikih in malih sil Evrope. Naravnost silili so Nemčijo, da se pridruži sporazumu med Francijo, Veliko Britanijo in Italijo, da bi se mednarodna politika Evrope vodila sporazumno po eni liniji in smeri. Pri vsaki priliki so zapadne velesile pokazale, da so pripravljene z Nemčijo govoriti o sporazumni modifikaciji tistih členov versajske mirovne pogodbe, ki jih le-ta smatra za oviro njenemu enakopravnemu položaju kot evropske velesile. Večkrat so velesile v tem oziru šle celo predaleč, tako da so se ostale podpisnice versajske mirovne pogodbe po pravici čutile ogrožene.

Vlada nemškega centra, socialistov in liberalcev je temu prizadevanju evropskih sil šla na roko, čeprav večkrat s precejšnjim odporom, razumljivim iz psiholoških vzrokov. Vendar je pod demokratičnim parlamentarnim režimom glavna črta nemške politike dosledno, čeprav počasi, šla v smeri sporazumnega sodelovanja z ostalo Evropo, tako da pred letom 1933 nihče ni dvomil, da bo Nemčija kot članica Zveze narodov to svojo nalogo in vlogo doumela ter postala eden izmed stebrov pomirjujoče se Evrope. Toda narodnosocialistična revolucija, ki je vrgla na vrh fuherrja, je vse te nade podrla. Od začetka je bil ton novega nemškega režima miroljuben, čeprav jako samozavesten, polagoma pa so se začele kazati v nemški zunanji politiki tendence, ki so čedalje bolj vznemirjale svet. Glavna smernica te politike, ki je dovedla do čisto neutemeljenega izstopa Nemčije iz Zveze narodov, je — kakor se danes jasno vidi — ta, da se mora Nemčija brez ozira na določbe versajske mirovne pogodbe čimprej na kopnem, na vodi in v zraku čim bolj oborožiti, še preden bi se v tem vprašanju dosegel sporazum, kakor to zahteva mirovna pogodba. Očividno je narodnosocialistični režim že davno imel sklenjeno, da v tem oziru Evropo postavi pred dovršeno dejstvo, ne da bi čakal na rezultate razorožitvene konference ali na kakršnekolikoli medsebojne dogovore, ker je pač hotel vreči v odločilnem trenutku namesto teoretičnih razlogov ob konferenci mizi na tehtnici novo armado s topovi, tanki in letali ter vojno mornarico, kakršna se zdi rajhu samemu potrebna »v lastno varnost...« To je zelo resolutno, ako hočemo, celo brutalno, toda ni ne lojalno niti koristno pomirjenje Evrope, ampak je, kakor dogodki zgovorno kažejo, vso Evropo do dna vznemirilo in pretreslo, tako da se je po pravici bati najusodnejših posledic, ako bo Nemčija na svojem sklepu vztrajala.

Ni naš namen dokazovati, kar je popolnoma očividno, da je Nemčija s tem kruto kršila mirovno pogodbo, ki jo je sama podpisala in ki se more izpreminjati samo v skupnem soglasju. Ni treba še posebej poudarjati, da se mora omajati vse pravni, moralni in mednarodni red, ako bi se vsakemu vzbujalo po svoji mili volji raztrgati sve-

Odgovor na nemški napad na mirovne pogodbe

Zakaj male države molče

Spričo nesoglasja med velesilami morajo male države misliti na obrambo mirovnih pogo-
db le s svojimi lastnimi sredstvi

Blok miroljubnih

Belgrad, 22. marca. P. Značilno je za večino jugoslovanskega tiska, da k nemškemu smrtnemu udarcu po versajski mirovni pogodbi — dejanje, ki bi moralo do dna razburiti vse države, ki njihova politika sloni načelno na protirevizionističnem stališču — ni zavzelo jasnega stališča in se obotavlja v uganjanih in v naštevanju vesti iz ostalih predelov Evrope. Tudi na merodajnem mestu vlada še vedno velika rezerva. Ista ugotovitev velja tudi za ostale države, ki so povezane ali v Mali zvezi ali v Balkanskem sporazumu, tako da dobiva vsak opazovalec vtis, da dva velika bloka držav, ki skupaj predstavljata nad 70 milijonov prebivalcev, ki so življensko odvisni od nedotakljivosti mirovnih pogo-
db, še vedno čakata in ne marata opredeliti svojega stališča. Zakaj?

Rezervirani — Zakaj

Informacije, ki izhajajo iz običajno dobro obveščenih krogov, pravijo, da je ta rezerva posledica čisto nemuljivega zadržanja, ki so ga pokazale velesile prve dni po objavi nemške vojaške službe. Države Male zveze in Balkanskega sporazuma, do dna svojih biti protirevizionistične, so pričakovale bliskovitega enotnega nastopa velesil proti berlinskemu izzivanju. Udarcu, ki je bil soliden in močan, bi moral slediti protiudarce, ravnotako masiven in bofel. Toda kaj so doživele? Šele 3. januarja sta sklenili Francija in Anglija, da se bosta zvesto posvetovali o vsem, kar je treba ukreniti, da se pomiri Nemčija. A navzlic temu sporazumu so male države na svojo veliko osupnenje videle, da se je Anglija takoj odrgala, poslala sama svojo noto v Berlin, ne da bi koga vprašala, da bi se na ta način izognila morebitni zahtevi po skupnem koraku velesil v Berlinu. Poleg tega je angleška nota bolj podobna ponišni prošnji, da naj Nemčija nikar ne zameri, kakor pa protestni noti. Dne 7. januarja sta Francija in Italija sklenili v Rimu, da se bosta med seboj posvetovali v vseh vprašanih evropske politike. Tudi do tega posveta še ni prišlo. Z ozirom na dejstvo, da italijanska zunanja politika kaj rade sledi smernicam iz Londona, je malo verjetno, da bo na tej strani odgovor Berlinu odločnejši, kot je bil na drugi Parizu-London. Namesto skupnega, odločnega nastopa — zmeda, negotovost, nejasnost in razpršenost, ki daje Nemčiji novega poguma, a ki opozarja tudi male države, da bodo slejkoprej morale z lastnimi sredstvi braniti svoj obstoj proti rušilecni mirovni pogodbi.

Kje je ostala „medsebojna pomoč“

Na istem mestu, kjer je bila izražena gornja misel, so povedali tudi, da so male države z osupnenjem opazile, da se v notah, ki se pošiljajo v Berlin, govori samo še o organizaciji varnosti in da se z nobeno besedo ne omenja več medsebojne pomoči za obrambo te varnosti. Iz tega izhaja potrditev mnenja, ki se je oglasilo že večkrat z ozirom na poseganje Anglije v evropsko politiko, da Anglija ne želi nobenega varnostnega pakta, ki bi nosil s seboj obveznosti medsebojne pomoči. Zopet en dokaz več, da morajo male države, ki so si v Mali zvezi in v Balkanskem sporazumu ustvarile močna obrambna

sredstva, zaupati bolj same v sebe, kot v modrost velesil, in da morajo zasledovati neomahljivo črto svoje dosedanje zunanje politike.

Odjek udarca v Podonavju

Ni treba nadalje prikrivati, da je nemška kretnja, čeprav brutalna in udarjena prav v obraz mednarodnemu pravu, vzbudila po srednji Evropi navdušenja, ki jih ne smemo omalovaževati. Onemoglost velesil spriču tega udarca, ki so ga sprejele z odkrito glavjo, to navdušenje le še povečuje. Ljudstvo začenja res misliti, da je Nemčija tako močna, da si sme vse dovoliti, da se je vse boji in da danes v Evropi zadostuje, da si kdo veliko upa, pa mu je že vse dovoljeno. To duševno razpoloženje bi postalo lahko nevarno, ako se mu pravočasno ne potegnejo meje.

Zaradi teh dejstev, ki jim je treba pogledati v oči, so države Male zveze in Balkanskega sporazuma navidezno res rezervirane do načina, kako velesile vtikajo v žep nemške udarce, kar pa ni treba vzeti tako, kot da Mala zveza in Balkanski porazum nimata svoje idejne črte. In ta ni nova ter obstoji v tem, da je treba nasproti nemški nevarnosti, ki ne obstoja šele od 16. marca dalje in si je dala nalogo razrušiti mirovne pogodbe, ki so zaključile njen poraz v svetovni vojni, nemudoma ustvariti blok evropskih narodov z javno, pred vsem svetom prizanim namenom, da je pripravljem z vsemi sredstvi braniti nedotakljivost mirovni pogo-
db. Mala zveza in Balkanski sporazum

Velesile vsaka svojo pot...

Dva govora

Simon v Londonu
Laval v Parizu

Simon: Nazaj k paktu štirih!

London, 22. marca. b. Angleški tisk soglasno pozdravlja zunanepolitično debato v poslanski zbornici, s čemer se je položaj angleške vlade le še okrepil v zvezi z bodočimi pogajanji. »Daily Telegraph« piše, da sir John Simon potuje v Berlin kot realist, ki bo tam naletel na zelo kruta dejstva, ki pa bodo njega samega prisilili na to, da tudi on poda enako kruta dejstva. Njegov uspeh pa bo dobrodošel brez ozira na to, če bo velik ali samo majhen. »Times« poudarja, da je včerajšnja debata dokazala, da Anglija izvaja in hoče izvajati neodvisno politiko. Kajti če bi se Velika Britanija v svojem prizadevanju za ustvaritev evropskega varnostnega sistema preveč nagnila na eno stran, bi postal njen vpliv neznamen. »Times« posebno poudarjajo Simonovo izjavo in mnenje, da bi bilo potrebno, če bi na konferenci treh velesil v Como sodelovala tudi Nemčija, ker je glavni namen Anglije, da se Nemčijo zopet pridobi za priključitev in sodelovanje štirih velesil.

Pariz, 22. marca. AA. Včerajšnje izjave britanskega zunanjega ministra v spodnji zbornici komentirajo francoski listi na razne načine. Medtem ko nekateri francoski listi, kakor n. pr. »Jour«, vidijo v izjavi sira Johna Simona energično in hrabro stališče, pa trdi »ECHO de Paris«, da je njegova izjava novo presenečenje. Sir John Simon, pravi

list, ne poskuša nič več in nič manj, kakor da spravi Francijo nazaj k paktu štirih. Ali hoče mar sir John Simon, nadaljuje list, preizkusiti novo prijateljstvo med Francijo in Italijo? Britanski zunanji minister je dalje izjavil, da njegova vlada nikdar ni mislila na to, da bi sklenila kakršenkoli poseben pakt s katerokoli državo. To pa pomeni, pravi list, bodisi da Velika Britanija nečesa skleniti nikake pogodbe, če Nemčija odkloni predloge 3. februarja, ali pa da nečesa skleniti pakta s Francijo. Spriču takšnih okoliščin, zaključuje »ECHO de Paris«, bi bilo morda boljše, če bi Francija spet zavzela svoje prijateljsko neodvisno stališče, izraženo v noti pokojnega Barthouja dne 17. aprila 1934.

Seja francoskega parlamenta

Pariz, 22. marca. c. Francosko javno mnenje stoji danes popolnoma v znamenju pričakovanja jutrišnjega sestanka treh velesil v Parizu. Vse časopise je zmeraj pikro napada Anglijo in predstavnik njene politike. Francija je zelo razočarana nad omahljivostjo Anglije. Omahljivost Anglije je že leta 1914 povzročila svetovno vojno. Če bi se bila konec julija 1914 Anglija bolj jasno izjavila proti Nemčiji, potem bi takrat Nemčija nima ne tvegala dajati Avstriji toliko potuho, ki je nato izvela svetovno vojno. Prav isti slučaj nezaupanja v politiko Anglije lahko postane usoden tudi v tem trenutku.

Na predvečer sestanka treh velesil v Parizu se je danes v francoskem parlamentu vršila obširna debata o mednarodnem položaju. Sejo je kakor običajno v debatah o zunanji politiki otvoril narodno-socialistični poslanec Franklin Bouillon, ki je prvi govoril o rimskem sporazumu. Franklin Bouillon odkrito pozdravlja sporazum med Francijo in Italijo in pravi, da bi se ta sporazum moral skleniti že pred 15 leti. Na ta način bi se med romanskimi narodi ustvaril dovolj močan blok, ki bi lahko držal Nemčijo v šahu. V onem delu govora, v katerem je govoril o Nemčiji in o njeni politiki, je bil Bouillon zelo kratak in o njeni rekel to, da se bo sedaj pokazalo, če se svet še vlada po načelih morale in pravne reda ali ne.

Laval: Skupno zavezništvo!

Za njim je govoril francoski zunanji minister, Laval. Svoj govor je razdelil v dva dela, in sicer je v prvem delu govoril o rimskem sporazumu med Italijo in Francijo, v drugem delu svojega govora pa je odgovarjal Franklinu Bouillonu glede francoskega stališča napram Nemčiji.

O rimskem sporazumu je Laval izjavil, da je bil sklenjen kot nadaljevanje londonske pogodbe, ki je bila sklenjena leta 1915 in v kateri so velesile Italiji obljubile vsakovrstne koncesije, če vstopi v svetovno vojno na njihovi strani. Laval je rekel, da je rimski sporazum v bistvu mnogo cenejši, nego pa so visoke zahteve obsežene v londonski pogodbi iz leta 1915. Nato je Laval silno pohvalno orisal osebnost Mussolinija kot političnega in kulturnega tvorca. Rekel je, da Mussoliniju popolnoma zaupa. Zato se tembolj veseli zblizanja med Jugoslavijo in Italijo. To zblizanje ni samo drago francoski miselnosti, ampak tudi dokaz, da so francoska zavezništva in prijateljstva v srednji Evropi tako trdna, da jih ne more nikdo več razrušiti ali pa razkrajati. Nato je Laval nenadoma izjavil: »Mi prosimo, da bi vsi narodi, ki nam imajo kaj očitati, najprej te očitke naslovili na svoje vlade!« (Pri tem je mislil na Poljsko.)

Nato je zopet govoril Franklin Bouillon in napadel Laval, češ, da ni slišal besed, ki so potrebne. Niti z besedico ni Laval omenil čudnega stališča Anglije, davi mu je znano, da je imel sir John Simon včeraj v angleškem parlamentu zelo težak

Medtem ko velesile oklevajo

Romunija odpove poljsko zvezo?

Silna nervoznost poljskega tiska vsled Lavalovega obiska v Rusiji;

Varšava, 22. marca. TG. Semkaj se je vrnil poljski poslanik v Bukarešti Arciszewski, da poroča o najnovejšem delovanju romunskega zunanjega ministra v zvezi z zadnjimi dogodki v Nemčiji. Poljski poslanik je povedal v Varšavi, da se Titulescu resno trudi, da bi spravil Francijo in Malo zvezo v vojaško obrambno pogodbo z Rusijo, če bi le Rusija hotela v slovesni izjavi priznati, da je Besarabija romunska last. V tem primeru, tako se je izrazil poljski poslanik, bi Romunija odpovedala svojo vojaško obrambno pogodbo s Poljsko in bi Poljsko končenojavno potisnila v nemško naročje. V poljskem zunanjem ministertvu so te informacije povzročile nemalo skrbri.

Da je poljska vlada in javno mnenje na Poljskem postalo nervozno, dokazuje pisanje vladnega časopisa, ki se silno razburja nad sklepom fran-

čano sklenjen in podpisan dogovor. Tudi ni nobenega dvoma, da je bilo od strani Nemčije nes pametno izzvati skoro vso Evropo in velik del sveta sploh, ki ne more trpeti, da bi kdo na tak način šel preko načel, ki tvorijo osnovo Zveze narodov. Da je temu res tako, bodo pokazali že bližnji dnevi, kljub temu, da se drži Anglija nekoliko drugačne taktike kot njeni bivši zavezniki, s katerimi je v načelu popolnoma solidarna. Kar hočemo tu z vsem povdankom naglašati, je to, da je nemški narodnosocialistični režim s svojimi najnovejšimi korakom pokazal svojo pravo barvo tudi nazunaj: da je namreč v bistvu napadalen, da ogroža mir vsega sveta in da izziva najhujše spore. Ves svet bi se moral zopet izpremeniti v eno samo krvavo bojšče, ako se nemški režim ne bo izpametoval. Za-

kaj silna oborožitev Nemčije, ki hoče postaviti armado večjo od francoske, je že izzvala in bo še izzvala enake ukrepe po vseh državah sveta. Kakšne usodne posledice bo to imelo za vse svetovno gospodarstvo, ki je itak skoro zamrznjeno in kakšne nove ogromne žrtve in bremena se bodo s tem naložila ljudstvu, ki itak komaj diha, si lahko vsak sam misli. Zato upamo, da bo ves svet solidarno nastopil proti nameri nemškega režima kljukastega križa, ki hoče prinesiti svetu vojno namesto mira! Zakaj nobene lepe besede, s katerimi skuša Berlin utemeljevati svoj korak, ne morejo prikriti dejstva, da imamo pred seboj čin, ki more zopet zrevolucionirati vse sile, katere delajo na razrušenju miroljubnih načel in smernic krščanske civilizacije v smislu novega poganstva.

dan. Angleski socialisti so na tej seji parlamenta odločno branili francosko stališče in njihov šef Lansbury je jasno izjavil, da angloslovensko delavstvo nikdar ne bo šlo skupaj s tisto Nemčijo, ki nikdar ne spoštuje nobene svoje obveze in krši vse tiste pogodbe, ki jih je sama prostovoljno podpisala.

Nato se je zopet dvignil Laval in odgovarjal Franklinu Bouillonu rekoč, da je Francija lahko ponosna na razvoj položaja svetovne politike. Potrebno pa je, da ostane zvesta stari devizi svoje politike, ki si jo je izbrala: »Živeti z vsemi v časti in dostojanstvu«.

Nato se je prešlo na glasovanje in je vlada dobila ogromno večino. Za rimske sporazume in za stališče vlade v tem težavnem trenutku je glasovalo 555 poslancev, proti pa je glasovalo samo 9 komunistov. Torej so glasovali za vlado vse stranke od desničarjev do socialistov in še celo Trocki-jevi pupisti so glasovali za vlado. Proti so glasovali torej samo zastopniki kominterne. Take večine v tem parlamentu še ni dobila nobena francoska vlada.

Današnji sestanek treh

Angleški delegat na jutrišnji konferenci treh velesil v Parizu lord Eden je danes ob 4 popoldne odletel iz Londona in je dve uri nato že bil v Parizu. Italijanski delegat te konference podtajnik Suvich je danes ob 13 zapustil s pariškim ekspresom Rim. V Pariz bo prispel jutri dopoldne ob 10. Takoj nato se bo začela konferenca v zunanjem ministrstvu na Quai d'Orsayu in bo trajala ves dan.

Konferenca v Como

Kar se tiče konference velesil v Como, se izjavlja, da je možno, da bo na to konferenco prišel tudi Hitler. Od angleške strani bi se v tem slučaju konference prav gotovo udeležil tudi MacDonald. Ta konferenca pa se ne sme spreminiti v

konferenco Mirih velesil, ampak naj pridejo na konferenco tudi zastopniki podonavskih držav in držav, ki so zainteresirane pri pogajanjih za vzhodni pakt.

Svet ZN v začetku aprila

Zeneva, 22. marca. c. Predsednik Sveta Zveze narodov, turški zunanji minister Teflik Ruždi Aras, je sporočil generalnemu tajništvu Zveze narodov, da naj pripravi vse potrebno, da bi se moglo sestati zasedanje Sveta Zveze narodov v Zenevi v prvem tednu meseca aprila.

Francija grozi z izstopom iz ZN?

London, 22. maja. b. »Morning Post« trdi, da je Francija absolutno proti temu, da se Nemčija vrne v Zenevo. Če bo tretje nemško cesarstvo sedaj hotelo postati član Zenevske ustanove, potem bo izstopila Francija in še nekatere njene zaveznice. List popolnoma odkrito trdi, da je francoski korak v Zenevi bil storjen tedaj, ko je Francija zvedela, da ostane Anglija pri svojem sklepu, da njeni ministri odpotujejo v Berlin.

Ludendorff zopet v časteh

Monakovo, 22. marca. b. Izvršila so se vsa predela in formalnosti za pomiritev med Hitlerjem in generalom Ludendorffom. Ludendorff, ki obhaja 9. aprila letos 70 letnico svojega rojstva, bo imenovan za maršala, vendar pa ne bo reaktiviran.

Tudi Avstrija

Dunaj, 21. marca. AA. Zunanji minister Berger-Waldenegg je v aekem svojem govoru dejal med drugim: Ponosni smo, da pri nas še zmerom živi duh državne obrambe. Zahtevamo enakopravnost in prepričani smo, da jih bomo tudi dobili. Tudi mi Avstriji čutimo v mirov. pogodbah velike krivice.

Odgovor Baltika Protinemska fronta raste

Paris, 22. marca. b. »Temps« poroča iz Moskve, da gospodarska pogajanja med Litvo in sovjetsko Rusijo dobro napredujejo. Sovjetska Rusija je voljna prevzeti velik del litvskega izvoza. Litva se je morala obrniti k sovjetski Rusiji, ker je Nemčija vsled dogodkov v Klaipedi (Memeli) in političnega procesa, ki se je razvil proti delovanju hitlerjevcev v Litvi, začela popolnoma bojkotirati litvsko blago in je nemška vlada celo ovirala tranzit litvskega blaga, namenjenega za Češkoslovaško. V Moskvi so zelo veseli, da se jim je posrečilo privezati nase Litvo, ki je važna država na Baltiku. Sovjetske oblasti pa posvečajo tudi veliko pozornost nedavnemu potovanju poljskega načelnika generalnega štaba generala Gonsiorovskega na Baltik, ko je obiskal ge-

neralne štabe Estije in Letonske. »Izvestja« trdijo, da je imelo to potovanje političen pomen, ker Poljski ni po volji, da bi se baltske države enkrat udrile in dobile za svoje meje jamstvo Rusije. Poljska je imela torej namen, odtrgati vsaj Estijo in Letonsko od Litve, preprečiti na ta način blok baltskih držav in jih odvrti tudi proč od Rusije, oziroma onemogočiti, da bi ustvarile strnjeno fronto proti Nemčiji. »Izvestja« dostavljajo, da je bil poljski general silno spreten, a da mu vse skupaj ni nič pomagalo, ker danes ni mogoče več prikrivati dejstva, da sovjetska Rusija priznava sedanje meje vseh baltskih držav, med tem ko jih niti Nemčija niti Poljska ne priznava.

Zmerni in radikalni v Berlinu

Ozadije uredbe splošne obvezne vojaške službe v Nemčiji

Paris, 22. marca. b. »Echo de Paris« poroča, iz Londona, da so zadnje dni prišla na angloslovensko zunanje ministrstvo zelo zanimiva poročila o nesoglasjih v notranjosti nemške vlade z ozirom na zadnje politične dogodke. Francoski časniki pravijo, da obstojata v Berlinu dve skupini, ki se borita za nadvlado. Prvo skupino tvorijo Göring-Göbbels-Rosenberg in so znani vsled svojega radikalizma in brezobzirne zunanje politike. Drugo skupino pa sestavljajo Blomberg-Neurath-Schwering-Krossigk, ki so za milejšo politiko in za bolj omikane metode. Francoski časniki pripovedujejo, da se je takoj drugi dan po objavi Bele knjige v Angliji javila pri državnem kanclerju skupina Göring-Göbbels-Rosenberg ter zahtevala energičen odgovor angleški vladi ter takojšen odpust zunanega ministra Neuratha, poveljnika armade generala Fritscha in vojnega ministra Blomberga, ki sta zastopala stališče, da je treba z Anglijo zelo previdno ravnati in se varovati vsake kretnje, ki bi jo užalila.

Naskok na „zmerne“

Državni kancler je na podlagi te radikalne ofenzive že preprčil zunanega ministra Neuratha, da je najboljša za njega in za domovino, če se umakne, toda ostali voditelji Reichswehra so takoj poslali deputacijo k državnemu kanclerju ter mu izjavili, da odstopijo, če bi odobril radikalno politiko skupine Göring-Göbbels-Rosenberg. Sledil je zelo razburjen vroč razgovor med Hitlerjem in generalom Fritschom, ki je baje izjavil državnemu kanclerju, da nemška Reichswehr nikoli ne bo sprejela Göringa za svojega poveljnika. V debato je posegel tudi Schwering, ki je nastilkal Hitlerju

32 SS poveljnikov ustreljenih

listi list poroča iz Berlina, da še ni dolgo tega, ko je bilo odstavljenih več sto višjih častnikov SS in SA oddelkov, ki so jih nadomestili oficirji redne vojske. Na Bavarskem se je uprlo temu povelju 32 SA in SS poveljnikov, ki niso hoteli predati poveljstev oficirjem Reichswehra. Bili so aretirani dne 21. januarja, 15 jih je bilo poslanih v Berlin, 17 pa v koncentracijsko taborišče v Dachau. Med tem, ko o prvih 15 ni nobenega sledu, je znano, da so ostalih 17 v Dachau ustrelili dne 21. januarja in zagreblili. Usmrtitev je izvršila kompanija avstrijske legije, ki se nahaja v Dachau in ima nalogo, da nadzira gibanje SS. Večina višjih poveljstev v SS in SA na Bavarskem je prešla v roke pravih oficirjev iz redne vojske. — (Odgovornost za to informacijo prepuščamo omenjenemu listu, ki pa je običajno dobro obveščen o nemških dogodkih. Op. ured.)

„Vzhodnoazijska zveza“ Japonska Mandžurija Kitajska

Tokio, 22. marca. b. Šef japonskega vojaškega odposlanstva v Mukdenu v Mandžuriji, general Doihara, ki je v imenu japonske vlade nedavno obiskal nekatera važnejša kitajska mesta, med njimi Peking, Nanking, Honkong in Kanton, se je vrnil nazaj v Mukden. Takoj na to je v mandžurskem časopisu »Mandžukuo-Nippon« objavil daljšo izjavo, v kateri pravi med drugim, da je prepričan, da se bo poseben politični državni blok v vzhodni Aziji

lahko ustanovil. Takšen blok bi imel velike naloge, kar bi moral skrbeti za gospodarsko ozdravljive vzhodne Azije, ki so jo rivalitete evropskih držav spravile v razvaline. General Doihara zaključuje svojo izjavo s tem, da je prepričan, da se bodo sedaj na podlagi njegovih poročil, ki jih je poslal v Tokio, kmalu začela pogajanja med japonsko in kitajsko ter mandžursko vlado za ustanovitev tega bloka.

Belgijska vladna kriza

Bruselj, 22. marca. b. Vladna kriza še vedno ni rešena. Posamezni mandatarji uvidevajo, da ne morejo uspeti s sestavo vlade in po vrsti vračajo mandate. V tisku se sedaj piše, da bi se pričelo delovanje, da pride do političnega premirja, da se na ta način ublažijo strasti in da se omogoči, da pride do sestave vlade, ki bi se lahko opirala na močno večino.

Izgredi brezposelnih v Angliji

London, 22. marca. AA. V Blainu (grofija Monmouth) je prišlo sredi do demonstracij nezaposlenih in med spopadom med njimi in policijo. Redarji so morali izdatno rabiti svoje gumijevke, demonstranti so jih pa obdelovali s kamenjem. Več redarjev je ranjenih, med demonstranti je pa 25 ranjenec. Po večini rane niso nevarne.

Po dodatnih poročilih so bile demonstracije nezaposlenih večjega obsega, kakor so javljala prvotna poročila. Demonstracij se je udeležilo do 10.000 delavcev. Okoli 80 redarjev je ranjenih, po večini en nevarno, le enega so morali obdržati v bolnišnici.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljiva zvedana oblačnost. Poslabšanje vremena. Sicer milo.

Nj. kralj. Vis. kneginja Olga v francoski šoli v Belgradu. Na njeni desnici francoski poslanik P. Naggiar. Na levi prednica zavoda.

Ceste, ki jih dobimo Sklep ministra za javna dela dr. Kožulja

Belgrad, 22. marca. AA. Na podlagi pooblastila v prvem odstavku uredbe o financiranju velikih javnih del za oživiljenje narodnega gospodarstva, pobijanje brezposelnosti in pospešitev tujkega prometa od 2. februarja 1935, št. 17.460-2, je minister za gradnje sklenil, naj se izvedejo ta-le velika javna dela:

1. Gradnja mednarodne ceste Belgrad—Novi Sad—Stari Vrbas—Subotica—Forgoš—državna meja s potrebnimi objekti sodobnega cestništva za težki promet v vrednosti 220 milijonov.
2. Gradnja sodobnega cestništva za težki promet na državni cesti Avala—Mladenovac—Topola—Kragujevac—Jagodina v vrednosti 90 milijonov.
3. Gradnja državne ceste Belgrad—Pančevo—mostu čez Tamišo v vrednosti 14 milijonov.
4. Gradnja cestništva za težki promet na drž. cesti Zagreb—Belgrad in sicer iz Zagreba do Dugega sela v vrednosti 24 milijonov.
5. Gradnja sodobnega cestništva za težki promet na državni cesti Zagreb—Ljubljana, in sicer od Zagreba do Samobora, v vrednosti 24 milijonov.
6. Gradnja sodobnega cestništva za težki promet na državni cesti Zagreb—Sušak, in sicer od Zagreba do Remetinec, v vrednosti 6 milijonov.
7. Gradnja sodobnega cestništva za težki promet na državni cesti Ljubljana—Kranj v vrednosti 20 milijonov.
8. Dograditev začetih del primorsko-tujakoprometnih cest v savski in primorski banovini, in sicer Karlobag—Tribal—Obrovac; Sukošan—Biograd na morju; Pakoštani—Vodice—Šibenik—Primošten; Rogoznica—Segret (Trogir); Makarska—Tucepi—Zaostrog—Komilj (Metković), v vrednosti 30 milijonov.
9. Dograditev nedokončanih delov in cestnih rekonstrukcij primorsko-tujakoprometnih cest v zetski banovini, in sicer Metković—Dubrovnik—Kotor—Budva—Bar—albanska meja v vrednosti 8 milijonov.
10. Izdelava površinskih del s potrebno rekonstrukcijo državnih cest Sušak—Bakar—Kraljevica—Crikvenica—Novi, v vrednosti 20 milijonov.
11. Rekonstrukcija državnih cest Niš—Ploča—Piro, v vrednosti 3 milijone.
12. Izdelava ceste s sodobnim cestništvom za težki promet od Belgrada do Letališča v Zemnu.

Iz vojaške službe

Belgrad, 22. marca. m. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevski namestniki na predlog ministra vojske in mornarice postavili za inspektorja topništva diviz. generala Teodozija Lukoviča, za poveljnika inženjerije diviz. generala Milana Radenkovića, oba doslej na razpoložanju voj. ministra. Za upravnika vojnotehničnega zavoda je imenovan diviz. general Vojislav Savič, doslej na razpoložanju voj. ministra. Za pomočnika inspektorja topništva je postavljen brigadni general Pantelija Džukić, doslej na službi v isti inspekciji. Za poveljnika konjeniške šole je postavljen konjeniški brigadni general Dimitrije Cemerikić, pomočnik poveljnika II. konj. divizije. Za upravnika intendantске akademije je imenovan intendantski brigadni general Stevan Pešić, dosedanji pomočnik upravnika iste akademije. Za vršilca dolžnosti načelnika generalnega štaba dravske divizijske oblasti je imenovan pehotni podpolkovnik za generalštabne posle Vladimir Kiler, doslej vršilec dolžnosti načelnika štaba kosovske divizijske oblasti. Za načelnika štaba kosovske divizijske oblasti je imenovan pehotni podpolkovnik za generalštabne posle Svetozar Orlović, doslej vršilec dolžnosti načelnika štaba dravske diviz. oblasti. Za načelnika štaba zetske divizijske oblasti je imenovan pehotni major za generalštabne posle Zvonimir Zupančič, dosedanji vršilec dolžnosti pomočnika načelnika generalnega štaba savske divizijske oblasti. Za vršilca dolžnosti pomočnika načelnika generalnega štaba savske diviz. oblasti je imenovan topniški major za generalštabne posle Franc Stropnik, doslej na službi v operativnem oddelku glavnega generalnega štaba. Od dosedanje dolžnosti je razrešen sanitetni polkovnik Luja Debeljak. Na službo v generalnem štabu dravske diviz. oblasti je določen pehotni kapetan I. razreda za generalštabne posle Milan Nenčić.

Osebnosti vesti

Belgrad, 22. marca. m. V ministrstvu za gozdoje in rudnike je postavljen v rudarskem oddelku za ministerialnega svetnika V. pol. skup. inž. Ivan Grebenšek, dosedanji svetnik pri senjskem rudniku. Z dekretom ministra za socialno politiko so postavili za pogodbeno uradnike pri splošni državni bolnišnici v Ljubljani: za pogodbenega zdravnika na notranjem oddelku dr. Igor Tavčar, za pogodbenega zdravnika v oddelku za tuberkulozo dr. Josip Prodan, za pogodbeno farmaceutko v lekarni Marija Breščak.

Baloković odlikovan

Belgrad, 22. marca. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je danes sprejel v avdienci g. Balokovića Zlatka. Pri tej priliki ga je odlikoval z redom sv. Save III. stopnje.

Dimnikarji za svoje pravice

Belgrad, 22. marca. m. Po tukajšnjih ulicah se je danes dopoldne pomikal zanimiv sprevod. Do 40 dimnikarjev je v dvostopih korakalo po mestu proti trgovskemu ministru, kjer so pri merodajnih činiteljih intervenirali, da se izda posebna uredba, s katero bi se reguliral njih položaj.

Ivan Podraž dobil 2 1/2 leti

Newyork, 22. marca. b. Ivan Podraž je bil obsojen zaradi dvoženstva na 2 in pol leti ječe.

Znižane voznine

Belgrad, 22. marca. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena 50%na voznina na državnih železnicaah pevskim društvom, ki se udeležijo komemorativnega koncerta v spomin pokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki ga priredi upravni odbor župe dr. Laze Kostića v Somboru 24. marca t. l. Popust velja od 22. do 26. aprila.

Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična voznina članov pevskih društev, ki bodo sodelovali na koncertu Hubadove župe v Ljubljani 7. aprila t. l. Popust velja od 6. do 8. aprila.

Obsojen vohan

Belgrad, 22. marca. AA. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je vršila razprava proti Stanetu Takcu, ki je bil v poročevalski službi neke tuje države. Takac je do srede decembra 1934 petkrat skrivaj prekorčel našo državno mejo in zbiral podatke vojaškega značaja, ki so zanimali dotično poročevalsko službo. Pri poslednjem prehodu so Takca zasedli nalašč za to postavljeni graničarji. Sodišče je spoznalo Takca krivega teh dejanj in ga je kaznovalo s 15 leti ječe.

Slavnostna predstava odpovedana

Ljubljana, 22. marca. Zaradi nenadne težke obolevosti g. Gregorina, ki igra v »Beneškem trgovcu« vlogo Basanija, se mora jubilejna predstava g. Skrbinske zopet preložiti na poznejši čas.

Brazde orjejo

Poročilo o zborovanju Zveze absolventov kmetijskih šol

Zadnje dve leti se je razgibalo pa naši Sloveniji gibanje kmetijske mladine, ki obeta postati za bodočnost našega kmeta velike važnosti.

Ta mesec se je vršila na kmetijski šoli v St. Juriju seja širšega odbora zveze absolventov kmetijskih šol. Seja se je pričela ob pol 5 popoldne, trajala pa do pol 2 zjutraj, torej skupno celih 9 ur. Že iz tega je razvidno, kako važne stvari so se morale tu obravnavati. Na seji je bilo navzočih preko 30 delegatov iz skoraj vseh podružnic zveze oz. iz vseh okolišev, kjer imajo že pripravljene odbore. Sejo je vodil predsednik zveze gosp. Ovsenik. Na dnevnem redu je bilo 10 točk. Pri vsaki točki se je razvila zelo živahna debata, ki je pokazala, s kako ljubeznijo in s kako stvarnostjo razpravlja ta »mali parlament« o kmetiškostanovskih zadevah. Vsi navzoči, od prvega do zadnjega so posegali v debato z uvaževanja vrednimi predlogi. Iz vsega poteka se je bilo razvidno, da je zveza absolventov kmetijskih šol res strogo nepolitična organizacija, da je to samo stanovska organizacija. Zato so bili po tej seji tudi razočarani vsi oni, ki so hoteli vpreči zvezo v svoj politični voz. Razvidno pa je bilo tudi, da so bili razni očitki od mnogih strani na zvezo krivični in popolnoma neosnovani. Še prav posebno je postala debata živahna, ko je tajnik Tone Bantan prečital osnutek pravil za ustanovitev »kmečke zbornice«. Po teh pravilih naj bi se ustanovila združba »Kmečka zbornica«. Sicer bi se mogoče dalo pri osnutku pravil še marsikaj spremeniti in izboljšati, vendar pa se vidi po sestavi pravil, da je položeno v nje mnogo dela in truda in da so sestavljena z veliko vestnostjo ter ljubeznijo. Osnutek teh pravil bo objavljen v »Brazdi«, da morejo še drugi izraziti svoje mišljenje in predlagati morebitna izboljšanja. Že to je en razlog več, da se vsi zavodni slovenski kmetje in vsi, ki se zanimajo za kmetiškostanovske zadeve in vprašanja, naročijo »Brazdo«.

Tudi pri zvezi igra veliko vlogo denarno vprašanje. Saj brez denarnih sredstev tudi zveza ne more razviti svojega delovanja tako, kakor bi bilo potrebno. Zato je bil sprejet sklep, prositi za podporo vse one denarne zavode, ki se vzdržujejo po večini ali pa iz-

ključno s kmetiskim denarjem. Če se s kmetiskim denarjem podpirajo razna potrebna pa tudi nepotrebna društva, naj bi vpoštevati vsi denarni zavodi prošnjo zveze absolventov kmetijskih šol in naj s tem podprejo res idealno stremeljenje in delo požrtvovalnih kmetijskih fantov. Saj se ti ne borijo za svojo korist, borijo se za koristi in potrebe vsega kmetijskega ljudstva. Naj bi že enkrat prenehala miselnost, da si kmetje sami ne morejo ničesar ustvariti, ker za to nimajo zmožnosti. Kmetijski fantje in možje, ki so organizirani v zvezi absolventov kmetijskih šol, imajo možnost, pa tudi voljo delati in ustvarjati za kmetijski stan. Zato bi delali čudeže, če bi jih zavodi in ustanove, ki žive od njihovih žuljev, gmotno in moralno podprli.

Predsednik Ovsenik je omenil tudi, da oblasti zelo ovirajo ustanavljanje podružnic

Iz domače politike

Kandidati Jugosl. nar. stranke

Tajništvo Jugoslovanske narodne stranke nam sporoča:

Hodjerova Jugoslovanska narodna stanika je postavila v zadnjih dneh naslednje nove poslanske kandidature: V Loznicah za srez jadranski kmet Milutina Božića, v Glini dosedanjega narodnega poslanca dr. Milana Metkoša, (namestnik kmet Mišo Griva), v Sankem Mostu (v vrbski banovini) kmeta Luka Gjurgjevića, za srez Bihać (v vrbski banovini) Milana Pilipovića, trgovca. — V savski banovini kandidira v srezu Pakrac tamkajšnji posestnik Ignjatije Clevara (namestnik krojač Franjo Polak), v Mionici za srez kolubarski Milorad S. Milošević, duhovnik iz vasi Pajuna, (namestnik agronom Svetislav Radojčić). — Na shodu Jugoslovanske narodne stranke v Gjevgjeliju je bil izvoljen za kandidata bivši narodni poslanec Miloš Dragović, ki ga zahteva za kandidata tudi njegov dosedanj domači srez jablančki, kakor tudi mesto Priština. — V Bitolju je bil

izvoljen za kandidata Toma Dimitrijević, (namestnik kmet Peter Talević), v morihovskem srezu (v vardarski banovini) kmet Nikola Bošković, v srezu Oplenac-Topola Dušan Petrović, duhovnik, za srez Veliko Orašje bivši narodni poslanec in odvetnik iz Belgrade dr. Živan Lukić, (namestnik kmet Milan Mišković), v Slunju (v savski banovini) za slunjski srez kmet Rada Radaković, (namestnik kmet Džitar Kovačević), za sreskega kandidata v Vlasotinceh kovač Vladimir P. Todorović, (namestnik kmet Živojin Stamenković), v srezu Slavenska Požega senator Ljubomir Jovanović iz Slavonske Požega, v prnjavorskem srezu (v vrbski banovini) kmet Vasa Aničić.

Za enotno zadrugištvu

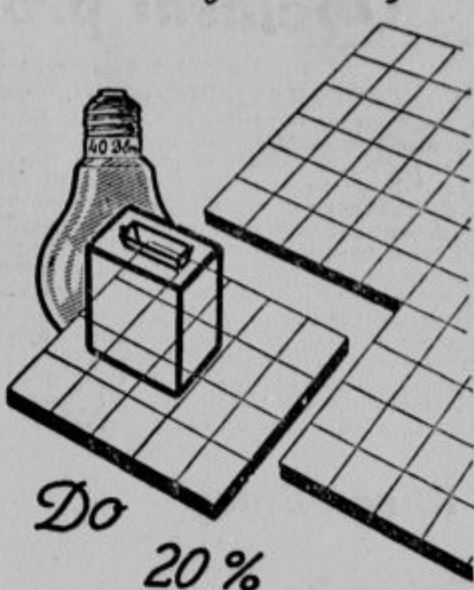
Na občnem zboru Glavne nabavljalne zemljoradniške zadruge je spregovoril kmetijski minister dr. Dragomir Janković, ki je med drugim dejal, da je stopil v Jevtičevu vladu, ker ima namen povzdigniti kmetijstvo. Nato je minister Janković nadaljeval: Glede zadrugištva, podlage in temeljev kmetijskega življenja in zagotovitve njegove boljše bodočnosti moramo še delati. Izdelati moramo zakon o zadrugištvu za vso državo, s katerim bo zadrugištvu združeno v eni hiši tako, da bomo imeli mesto današnjih razcepljenih, majhnih in šibkih zadrugištev v Srbiji, Hrvatski, Sloveniji, Bosni in Hercegovini itd. jugoslovansko kmetijsko zadrugištvu, združeno v enotno zadrugišno gibanje. Takšno zedinjeno zadrugištvu nam bo pomagalo pri zedinjevanju jugoslovanskega kmetijstva, dalo nam bo najbolj gotovo podlago in najbolj gotove temelje, ki bodo najmočnejši čvar te države.

★

Kandidati v Sloveniji. Na volivnem sestanku v Murski Soboti, ki se ga je udeležil tudi senator Pucelj, se zborovali niso mogli sporazumeti. Zaenkrat so postavili samo kandidate brez namestnikov, in sicer so to Geza Hartner, Kuhar Stefan in Vezir Geza. — Z mitški okraj sta bili prijavljeni dve kandidaturi: Malešić in Makar. G. Makar se menda namerava opovedovati na korist dr. Rika Fuksa, belokranjskega rojaka in magistratnega nadsvetnika v Ljubljani. Tako poroča »Kmetijski list«. Na volivnem sestanku v Dolnji Lendavi so izbrali za kandidata zdravnika dr. Klara in Antona Hajdinjaka. Na sestanku je bil tudi senator Ivan Pucelj. Kleklove »Novine« se zavzemajo za dr. Klara. — Na volivnem sestanku v Litiji so se odločili za kandidaturu g. Lebingerja. — V Kranju je bil v ponedeljek volivni sešatek. Kakor poroča »Kmetijski list«, so sklenili, naj se kandidatura še ne postavi, ampak naj se skuša doseči sporazum s skupino dr. Sabothja.

Ljubljana izpodrinjena. »Kmetijski list« ponesno ugotavlja, da je dežela zrušila dosedanja »nepremagljivo« mestno politično komando« in da zdaj postavlja sama kandidate iz domačih okrajev. Zadnje besedo ima glede kandidatov še g. Jevtić, vendar je gotovo, da bo zma-

Več svetlobe
za manj denarja

Do 20%
boste prihranili

pri razsvetljavi z novimi
TUNGSRAM D žarnicami, ka-
terih nitka je zvita v dvojni
vijačnici. Novi podatek svet-
lobne množine v dekalumenih
pove že vnaprej, da daje žarnica
več svetlobe, a porablja manj toka

ZARNICA

TUNGSRAM D

nitka v dvojni vijačnici - svet-
lobna množina v dekalumenih

gala dežela. Poročilo nosi zmagoslaven naslov »Ljubljana ne igra nobene vloge več«.

Bojevniki gredo z Ljotičem. Že večaj smo prinesli vest, da je glavni bojevniki volivni odbor sklenil, da gre »Boje« na volišče na strani Dimitrija Ljotića. »Prelome« prinaša na uvodnem mestu ta sklep. Pod sporocilom je podpis »glavni bojevniki odbor«. Sklep pravi, »da stopijo bojevniki v volivno borbo samostojno po vseh volivnih okrajih vse Slovenije na državni listi, katere nosilec je naš bojni tovariš Dimitrije Ljotić. Takoj za tem pozivom priložuje list volivni proglas Dimitrija Ljotića.

Izpremembe pri »Prelomu«. »Prelome« je v zadnji številki pričel tole pojasniti: »Da ne bo napačnih tolmačenj, sporočamo tovarišem, da smo iz konzorcija »Prelome« izstopili, ker se s pisanjem lista glede volitev ne strinjamo. Tovariši naj se v »Prelomovi« zadevah vsled tega ne obračajo več na nas. Stane Vidmar L. r., Stanko Florjančič L. r., Davorin Onič L. r., Korak G. Vidmarja in tovarišev je v zvezi s sklepom glavnega bojevnikega volivnega odbora, da stopijo bojevniki na Ljotičevo stran.

Iz »Jugoslovanske akcije«, ki je včlanjena v Jugoslovanskem narodnem pokretu »Zbornu«, je izstopil inž. Marko Kranjc. Tako poroča »Prelome«.

Zanimiva labudja pesem. Nedavno je v Vinkovcih začel izhajati tednik »Nasa Riječ«. V zadnji številki tega lista je natisnjeno tole sporočilo: »Še nekaj časa in volivni boj dospo do vrhunca. Da lahko ohranimo svojo nevtralnost, smo sklenili začasno ustaviti list, in to toliko bolj, ker imamo sodelavce in naročnike v vseh političnih skupinah.«

Volilni shod dr. Topalovića v Mariboru

Od nedelje naprej je nosilec socialistične kandidatne liste Zivko Topalović iz Belgrade na volivni agitaciji v Sloveniji. V torek je imel volivni shod v Ljubljani in v Celju, v četrtek pa v Mariboru. V Mariboru je bila dvorana pivovarne Union precej polna. Prvi je govoril Zivko Topalović, ki je porabil devet desetih časa svojega govora, in ta je trajal 1 uro, za to, da je opisoval slabe posledice političnega monopola v zadnjih letih pri nas. Ko je natančno razložil, kako pobira finančni minister davke, je šel prešel na program skupine, ki kandidira na njegovi listi.

Za njim sta govorila kandidata za oba mariborska in za prevaljski okraj. Nista pa povedala mnogo novega, ker je bilo vse to v malo milejši obliki že napisano v mariborski »Delavski politiki« in »Volksstimme«.

Posli dr. Fedorja Nikića

Belgrajski list »Istina« prinaša članek »Atere dr. Nikića«. Kakor znano, je dr. Nikić izdajal »Jugoslovanski dnevnik« v Subotici, pozneje v Novem Sadu. List je prenehal izhajati radi finančnih težkoč. Februarja 1934 so bili povabljeni veljaki v mestno hišo v St. Kaniži in tedanji župan Vorgić jih je pozval, naj podpišejo menico za 30.000 Din za zidanje doma »Jugoslovanskega dnevnika«. Ob istih okolišnostih so nekateri drugi ugledni meščani podpisali menico za 20.000 Din. Obe menici sta bili eskompirani za dr. Nikića v banovinski hranilnici v Novem Sadu. Vse občinske tajnike v severnem delu donavske banovine so telefonično pozvali, naj obine naročijo »Jugoslovanski dnevnik«; nadalje naj bi vse obine nabavljale tiskovine v tiskarni »Jugoslovanskega dnevnika«. Banovinska hranilnica v Novem Sadu je izplačala dr. Nikiću na ukaz 200.000 Din brez menice in brez kritja. Brošuro »Šumadijac« so morali kupiti vsi šolski nadzorniki in učitelji ter jo tudi razpečavati. Občina Bačka Topola je tožila zdaj dr. Nikića za 10.000 Din, ki jih je plačala za delnico doma »Jugoslovanskega dnevnika«. delnice pa sploh ni prišla.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Glede narodnih noš, v katerih bodo ljudje prišli na evharistični kongres, vlada kar razveseljivo tekmovalstvo med posameznimi kraji. Poznamo župnijo, iz katere bodo prav vsi prišli v narodni noši. Oni, ki se nimajo, si jo bodo do kongresa nabavili. Značilno pa je sledeče pismo, ki naj služi kot vodilo glede narodnih noš: »Od vsepovsod prihajajo vesela poročila o pripravah za veliko slavlje na čast presv. Rešnjemu Telesu, ki bo zadnje tri dni junija v Ljubljani. Križem naše mile domovine so se vršili zlasti sedaj v zimskem času sv. misijoni, duhovne vaje itd., da se pripravijo na ta veliki praznik naše duše. Potrebno je pa, da bo naš evharistični praznik tudi po zunanje veličasten. Pri slavnostnem prihodu Jezusa na cvetno nedeljo v Jeruzalemu so množice sekale veje in razprostirale svoja oblčila po ulicah, koder je jezdil. Tudi mi Mu hočemo pripraviti zunanji sijaj, kolikor bomo le mogli. K temu bodo pa mnogo pripomogle naše lepe slovenske narodne noše. Le z veseljem in ljubeznijo jih pripravljajte že sedaj. Izpraznite vse skrinje in poiščite vse, kar spada k naši narodni noši. Osnajte, operite in popravite, kar je popravila potrebno. Umazanega in strganega ne smemo nositi na proslavo. Peče, srjace, rokavci, vse naj bo preprano, da bo belo ko sneg in ne oči modrila prevpe višnjevo. Krila morajo biti zadosti dolga, rokavci za vratom zadosti zaprti, da bo vse lepo dostojno, kakor se spodobi: vse v čast Bogu, kateremu je proslava namenjena, pa tudi v čast našemu narodu. — Ponekod pripravljajo tudi nove narodne noše. Razumljivo je, da v teh težkih časih ni mogoče nabaviti vse tako pristno, kakor bi to moralo biti. Pa vsaj vzorci naj odgovarjajo narodnemu duhu!

Barve obleke naj bodo take, kakor jih zahteva prav naša narodna noša! Tako n. pr. morajo biti nogavice bele in nikake drugačne barve. Vse mora biti lepo dostojno pripravljeno, vredno Kristusa, ki Ga bomo na kongresu slavili, pa vredno tudi našega narodnega ponosa. — Morda bi ne bilo napak, če bi se že letošnjih procesij na Telovo udeležili kar moč mnogi v narodnih nošah. Bila bi to nekaka preizkušnja. Potrudimo se, da nas bo veliko, veliko. Želo bi povzdignilo slavlje, če bi bile na kongresu zastopane vse različne slovenske narodne noše in ne samo gorenjske!

Za evharistični kongres so nadalje prispevali: Posamezniki: Društvo združenih zas. in trg. nameščencev v Ljubljani ob zaključku uspehih duhovnih vaj 67.25 Din; stolni kanonik Josip Vole 200 Din; katehet duh. svetnik Andrej Ažman 100 Din; profesor dr. Peter Šorli 25 Din; Uboge šolske sestre de N. D. 250 Din; neimenovani 500 Din; neimenovani 100 Din; Edward Cvar v Belgradu 99 Din; Jože Kovačič v Pletarjah 50 Din; izseljen. duhovnik g. Val. Zupančič iz Francije (za bratovščino sv. Rožnega venca in društva sv. Barbare Francije) 420 fr., t. j. 1.222.25 Din. — Družine: Senčur pri Kranju 153.75, Bohinjska Bela 400 Din, Fara pri Kočevju (skupno s šolarji) 150 Din; Ig 970 Din, Stara Oslinica 360 Din in Dobrova pri Ljubljani 1.150 Din. — Cerkvena darovanja: Stična 450.50 Din, Zasip 332 Din in Spitalič 160 Din. — Mohorjani: Spitalič 20 Din. — Mladina: Breznica pri Zirovnici 45 Din, Bohinjska Bela 50 Din, Ig 190 Din, Stara Oslinica 40 Din, Stična 145 Din in Cerklje pri Kranju 143 Din. — Vsem povrni evharistični iKralj!

se zdi, kakor bi nebeške rože presajal na zemeljske vrtnice grede!

Skoraj v vseh znanostih in umetnostih je bil podkovan, tako da te je kmalu postavil (per viam synteticam vel analyticam) med Pigneje tje v zapadno Afriko; spoznal si pa še le drugi ali tretji dan, ko si premišljeval njegove besede! Vendar tako, da te ni nikdar žalil! — Kaj rad je posnemal Horaca v raznih dopisih v »Slovenec« in v prejšnji dobi tudi v nemške liste!

Če si bil pri njem v gostih, si imel pred seboj sliko obiska treh popotnikov pri Abrahamu v dolini Mambre; če je bil rajni pri tebi, si videl Kristusa v Belaniji pri Lazarju, Marti in Mariji! Si prišel k njemu ob večernih urah, si razumel, kaj je bil Kristus Nikodemu in Natanielu, užival si sladkost snidenja sv. Šolastike z njenim svetim bratom Benediktom. »O nebeških rečeh sta se pogovarjala do jutranjega svitla«

Če si ga vprašal kaj o bogoslovnih vedah, si videl pred seboj sv. Tomaža Akv., Alberta Vel., Bellarmina in druge cerkv. učeniške! Sv. pismo in deloma cerkveno zgodovino si je pogledil ozir razumevanja z dvakratnim obiskom Rima in sv. dežele!...

Po vsem tem moram reči, da je bil rajni svetla luč in zvezda, ki nam je svetila v temini našega »Urwalda«!

In če še dodam, da je bil v zadnjem času nekam potrt pod težo dušno-pastirskih in dekanijskih poslov in mi je le oddale potolič svoje težave, pa sem mu dejal: »Občudujem Te, Kristus si pod oljkami na vrtu Getzemani«. »Misliš, je dejal, tako hudo pe še ni... Vem, da imajo višje cerkvene oblasti še večje skrb in bridkosti — več kaj, delal bom do zadnje kaplje krvi; če umrjem, naj padem na bojnem polju za Kristusa in njegovo nevesto sv. cerkev! To so besede velikega moža, s cerkvi jo čuteče svete duhovniške duše!

Nekateri mu očitajo preveliko strogost in naglo izbruhne jeze zaradi obnašanja gotovih ljudi pri službi božji ali porednih zanikarnih šolskih otrok. — Vendar bi si upal trditi, da je bil to duh gorečnosti, v katerem je celo Mojzes strl dve tabli, Elija, ki je nital Jezabeli njeno pregreho, Kristus, ki je izgnal iz svetišča božjega oskrnjen-

valce tega svetega kraja. Prišlo je vse to iz plamenice njegove ljubezni do neskončno svetega in dobrega Boga, iz njegove svete duše! — Bil je takoj zopet dober, sovrznosti ni hotel poznati! — Trpel je večkrat krivico; ponižanje in sramotenje kvitiral z dostojanstvenim molkom in odpuščanjem!

Omeniti bi še mogel, kako močne slutnje je imel glede na bližajočo se mu smrt!

Hotel je še v tem letu potovati zopet v svete kraje, »da vzamem od njih še enkrat slovo« je dejal.

Gnalo ga je v svoj domači rojstni kraj v ljubljene Radeče pri Zid. mostu. »Rad bi videl še enkrat idilično obal deroče Save,«kjer sem se tolikrat kopal, in tiste zelene tratiče, kjer sem se poigraval v svoji mladosti... To in podobno mi je s tako ginjenostjo pripovedoval štiri dni pred smrtjo t. j. 19. februarja. — Zaupal mi je vse podrobnosti svojega testamenta. Povedal je tudi še drugim: »Ne bom vas več dolgo dražil, moje ure so štele,«ko je v težki astmi lezel počasi v breg na spoved ali v šolo v Pečice.

Cudno, da je imel tudi njegov duhovniški prijatelj nad vse pretresljivo sliko v sanjah tisto jutro, ko je potem ob 9 nagle smrti v Gospodu zaspal g. Jožef Krohne. — Večdelno debelo altarno svečo je videl v sredi cerkve goreti. — Okoli nje veliko duhovnikov in ljudstva. — Nevidna moč ugasne svečo, ki je naenkrat počnela!

Ti predragi, naš prijatelj si ta sveča, ki si bil od Najvišjega poklican in postavljen na oltar svete cerkve, da se poučiva v božjo čast in svetli ljudstvu in duhovnim tovarišem z lučjo svojega nauka in svetlega zgleda; zažrtel si široko vrzel v naše duhovniške vrste, v dušo našo pa vrezal krvaveče rane, ki se kar nočejo zaceliti, posebno še dekanijski duhovščini, ki si jo tako zelo ljubil in branil pred neosnovanimi napadi! Pa vrgel si nam zapustil, da delamo neutrudljivo kakor Ti pradedi rajni naš currus Dei et auriga ejus.

Ave pa anima!

! Zdi se, da je svojim faranom pred enim mesecem še preskrbel sv. misijon, kakor za odhodnico v večnost, da bi nobenega ne zgubil izmed teh, ki mu jih je obiskoval Oče izročil.

Spomini na dekana g. Jožefa Krohnela

† 23. febr. 1935 v Podsredi.

Je res prav težko pisati in govoriti o velmožeh, da bi njih svetla slika ne otemnela vsled ne dovolj jasnih in pravih besed! Pa vendar me pijeteta in visoko spoštovanje ter iskreno prijateljska čustva do rajnega naravnost silijo, da zaapišem vsaj nekaj črtic, ki naj njegov spomin ovekovečijo.

Iz dosedanjih okvirnih poročil v »Slovenec« in krasne pridige na dan pogreba lahko sklepamo, da je bil rajni v vsakem oziru velik. Res je, da »labia sacerdotis custodient scientiam«, veda in pobožnost bodita vsakemu duhovniku vsakdanji kruh, vendar se mi zdi, da je rajni posedal učnost univerzitetnega bogoslovnega profesorja in nehinavsko pobožnost najboljšega redovnika, rekel bi svetniško in srafsko zamaknjeno zlasti v brevirju in sv. maši. Z eno besedo, njegov značaj je bil nad vse čist, trden in jeklen.

Četudi kolerično-sangvinične narave, je dosegel vzor človeka in duhovnika, kakor ga hoče imeti božji Zveličar — Psihologi in aseti vedo, kaj se pravi iz teh dveh temperamentov narediti in v podobiti drugega Kristusa! V zadnjih letih je že bolj nagibal v flegmo, če smem tako reči, in resignacijo, to vsled tega, ker mu je pešalo njegovo nadvse čednostno srce! »Naj bo v božjem imenu, saj Previdnost božja vlada svet!« Vse te dušne vrline, ki so krasile g. Jožefa, je omogočala njegova izredna darovitost — »Domine quinquе talenta tradidisti mihi« — in »ecce alia quinquе superlucratu sum« — čitanje, študij ter recollectio raznih cerkvenih učenikov kakor Kornelija a Lapide, sv. Ciprijana, Gregorja Vel., Efrema ter drugih in v zadnjem času »Die Erziehung (u. Bildung) der drei Kapadoziens«, katero knjigo sem v zadnjem času videl čisto na njegovi nočni omari poleg sv. pisma.

Imenoval je vse svoje ovčice — tudi majhne — šolarje — po imenu — bil vedno pri najboljšem humoru in nedosegljiv v svojih dovtipih, da

Ljubljanske vesti:

Občinski proračun pod streho

Ljubljana, 22. marca.

V naši večerajšnji drugi izdaji smo kratko poročali, da je bil glavni mestni proračun (mestni zaklad) ponoči soglasno sprejet. Za proračunsko debato se je prvotno oglašilo 25 govornikov, tako, da so računali, da bo seja trajala do treh ali štirih zjutraj. Medtem pa se je okoli polnoči več govornikov odpovedalo besedi, tako, da je Tavčar mogel že okoli ene resimirati debato. V proračunskem osnutku je bila določena tudi uvedba 5% občinske strošarine na električni tok, kar bi mestni občini vrglo okoli 400.000 Din letno. Klub JNS v občinskem svetu pa se je le ustrašil prevelike odgovornosti z uvedbo te strošarine ter je zadnji trepetek sklenil, da te strošarine ne bo predlagal. Zato je Tavčar sporočil, da je finančni odsek sklenil znižati proračun za 400.000 Din, ker ta taksa odpade. Zupan se je zaha-

lil vsem, ki so sodelovali pri proračunski debati in pri proračunu, nakar je bil proračun soglasno sprejet, enako tudi finančna uredba ter vse spremljevalne resolucije.

Nato so posamezni poročevalci prečitali pregled k proračunu posameznih mestnih podjetij, in sicer mestne kavnice, mestnega vodovoda in elektrarne, plinarne, pogrebnega zavoda, mestne zastavljavnice in mestne priprege. Tudi proračun so bili soglasno sprejeti.

Mestni občinski svet je nato razpravljati še o mestnem računu za leto 1933, ki izkazuje 71.000 Din primanjkljaja. Tudi ta račun je bil soglasno sprejet, nakar je zupan ob 1.20 zaključil sejo. Pripominjamo, da je največjo vztrajnost pokazal pri proračunski debati zupan dr. Ravniar sam, ki je neprekinjeno vodil nad osem ur trajajočo obravnavo.

Rhené-Baton

G. Rhené-Baton je Francozom to, kar je Nemcem Furtwängler, Čehom Talich ali Italijanom Toscanini, s katerim ga tudi primerjajo. Slovincem, ki smo bili in smo kulturno deloma še drugim orientirani, je neznani. Ljubljanski filharmoniki nam bo predstavila tega velikega dirigenta na svojem prvem simfoničnem koncertu 29. t. m. v Unionu v Ljubljani. Rhené-Baton je po rodu Bretonec. Klasične in glasbene študije je dovršil v Parizu na državnem konservatoriju, kjer se je posebno posvetil klavirju in kompoziciji. Po končanih študijah je pisal nekaj let kritike za velike pariške dnevnike in strokovne revije. Dirigentsko kariero je začel v Opera-Comique v Parizu. Njegovo ime je kmalu zaslovelo. Kot dirigent je vodil največje francoske orkestre, med njimi znani pariški orkester Pasdeloup, celih 15 let. Uspehi, ki jih je doživel v domovini, so mu odprli pot v svet, kjer ni proslavil samo sebe, temveč tudi francosko glasbo. Dirigiral je vse velike in slavne filharmonične orkestre v vseh državah Evrope. Češka, Varšavska, Dunajska, Berlinska, Londonska filharmonija i. t. d. prištevajo njegove nastope med najuspešnejše. Pa tudi v Braziliji, Argentini, Uruguayu je utrdil svoj evropski sloves.

Kot kompozist je zelo plodovit. Uglasbil je okoli 80 pesmi, nad 70 skladb za klavir, dve sonati za klavir in violino, sonato za klavir in čelo, orientalsko fantazijo za violino in orkester, več varijacij za klavir in orkester i. t. d. Prvič je bil v Jugoslaviji predlanski, ko je dirigiral zagrebško filharmonijo. Uspeh, ki ga je dosegel tam s svojim prvim nastopom, je bil tako močan, da so ga letos ponovno povabili. Naša koncertina in glasbena publika bo imela priliko, da sama presenči izredne umetniške kvantitete mojstra Rhené-Batona in da čuje izvedbo izbranega programa v izvršni interpretaciji.

*

○ Sv. maša za turiste in izletnike bo jutri (v nedeljo) in v ponedeljek (na praznik) v kapeli Vzajemne zavarovalnice obkralj ob pol sedmih.

○ Ali že imate vstopnico za X. materinsko proslavo, ki se vrši v ponedeljek, 25. marca ob 7 zvečer v opernem gledališču. Slavnostni govornik gospod Košmerlj Alojzij, stolni vikar. Program je sledeč: 1. P. Krizostom Sekovanič: Mamičina roka, deklamacija. 2. Govor. 3. A. C. Marjanca gre v široki svet. Prizorček. 4. J. Jalen. Tri mamiče. Prizor. 5. P. Krizostom Sekovanič: V Indijo Komandant. Igra v 5 dejanjih. Režira gospod profesor Ošip Šest. Predprodaja vstopnic v trafiki hotela Union in eno uro pred predstavo pri blagajni opernega gledališča.

○ Letošnji koncert Akademskega pevskega zbora. (Velika dvorana hotela Union,

Pot k prehladu

vodi največkrat skozi usta. Zato si pogosto desinficirajte usta in grlo z Mr. Bahovecimi

„Smreka“ bonboni

iz smrekovega ekstrakta in mentola, ki ublažijo kašelj in bripavost Zavrtki Din 3- in Din 5- v lekarnah in drogerijah.

Apoteka
Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg 12.

1. aprila 1935.) Tudi letos bo Akademski pevski zbor, danes brezdvoma najboljši moški zbor v državi, priredil svoj tradicionalni koncert. Letos bo nadaljeval in zaključil slovensko narodno pesem, od katere je lansko leto obdelal prvi del, koroški in belokrajski ciklus. Na programu je več novih, sicer že v prvi obliki (motiv) zapisanih pesmi, ki pa so jih ugledni kompozisti gg. Ukmar, Marolt, Tome prvič obdelali. Koncert bo nudil letos pregled preostalih slovenskih predelov, Sredozemlja, Panonije, Gorenjske in Dolenjske. Radi ogromnega zanimanja je pričakovati, da bo koncert zopet razprodan že v predprodaji. Zato naj si p. n. občinstvo nabavi vstopnice že pred koncertom. Predprodaja je ves dan pri vratarju na univerzi.

○ Čiščenje prostorov pošte Ljubljana 2: Zaradi čiščenja uradnih prostorov pošte Ljubljana 2 (na glavnem kolodvoru) ta pošta od 23. t. m. opoldan pa do 27. t. m. zvečer ne bo sprejemala paketov. Občinstvo naj te dni predaja pakete na drugih ljubljanskih poštah. Za ostale vrste pošte, brzojavne in telefonske službe bo pošta poslovala tačas v sosednji zgradbi carinjalne pošte na Masarykovy cesti.

○ Kino Kodeljevo igra drevi ob 8 Kaval-kado in Dva vesela vraga.

○ Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča, da smejo biti trgovine v ponedeljek, dne 27. t. m., na praznik Oznajenja M. D., dopoldne odprte. — Uprava.

○ Mestna ljudska kopal v Kolodvorski ulici bo radi snajenja 26., 27. in 28. marca zaprta.

Ljubljana brez „družbe“

Vsako količjak veliko mesto ima svojo »družbo«: »družbo« imajo celo v vsakem večjem kraju na deželi, čeprav se njeni člani ne morejo ponašati baš z visokimi naslovi. Samo Ljubljana je danes brez »družbe«: pa ne samo brez »družbe« — tudi brez družabnosti je!

Družabno Ljubljana še ni bila nikdar tako razbita, kakor je danes. Drugod se družijo vsaj poklici med seboj in prijazno občejuje med seboj; tu se zbira obrtniki, tam sodniki ali zdravniki ali delavci — v Ljubljani pa vsega tega ni več. Nekdaj je bilo pa družbe in družabnosti skoraj še preveč.

Tudi to je znamenje časa, ki ga je treba zvzeti v vednost. Taka znamenja niso posebno dobra, ker ne kažejo na zdravje, ampak na bolezen.

Kdor opazuje Ljubljano od vseh strani, ne vidi med ljudmi nobene prave korajže in nobene prave samozvesti več — surovost, ki se dogaja tu in tam, ni izraz upravičenega ponosa. Namesto ponosa, samozvesti in korajže opazuješ pa povsod ahko precejšen strah človeka pred človekom in boječnost vlada danes nad Ljubljančani namesto odkritosti in korajže.

Taka bojazljivost je vlada na Francoskem za časa velike revolucije, ko si skoro nihče ni upal izgovoriti glasne besede — zaradi? Takrat so se

Kulturni obzornik

Dr. Joža Glonar:
Slovar slovenskega jezika

Izdaja Umetniška propaganda, Ljubljana, št. 1.

Naš mnogoobsežni znanstvenik, ki je priredil prvi slovenski enciklopedični slovar (Poučni slovar), je začel izdajati »pravopisni, kulturni in frazeološki slovar, kakor ga sam označuje. Značaja tega slovarja bi ne mogli razumeti, če bi ga ne primerjali s Poučnim slovarjem. Ta slovar je nadaljevanje in neko izpopolnilo onega. Priredil ga je po svojem Poučnem slovarju in po Pletersniku. Iz Pletersnika je vzel skoraj vso frazeologijo in besedno razlago, iz Poučnega slovarja pa je vzel kulturne tuje in vsa števila lasna imena, tuja in domača. Pisatelj ga je namenil za pouk in pravopis širšemu občinstvu, ki nima Pletersnika ali ne ume nemškega jezika, da bi moglo Pletersnika uporabljati. V Poučnem slovarju je tuje razlagal, tu je razlago opustil, ker mu je ni kazalo ponatiskovati; odločil pa se je za razlago domačih besed. Zaradi tega je stvarina nesorazmerno razdeljena: domače besede so oskrbljene s tolačenjem, tuje pa pušča nepojasnjene. Novega slovar ne prinaša veliko. Dodal je marsikaj, česar v Poučnem slovarju še ni mogel uporabiti. Frazeologije in besednega zaklada ni nabiral sistematično. Še najbolj skuša ustreči pravopisnim potrebam, vendar tudi v tem pogledu ne bo prinesel potrebne jasnosti, ker obsega preveč samovoljnih oblik in neopravičenih novosti. Pisatelj se premalo ozira na zakone pravopisa in preveč vsiljuje svoje osebne nazore. Delo pravopisne znanosti ne bo odpravilo, ampak jo bo še povečalo. Najboljše, kar prinaša slovar novega, je pisava tujih lastnih imen, osebnih in krajevnih. Tu

je ubral Glonar pot, po kateri bomo morali pač za njim. Vse drugo, kar se je doslej svetovalo, je nezdružljivo z našo dosedanjim pisavo in zato nesprejemljivo. Pred dvema letoma so predlagali Iv. Tominec, dr. A. Debeljak, dr. Pavel Brežnik (LZ 1933, 314 sl, 383 sl, 572 sl.) oblike, mimo katerih je Glonar po pravici moral iti. Iv. Tominec in A. Debeljak zagovarjata pisavo n. pr. Baudelaireja, Baudelairejev, Beaumarchaisa, Beaumarchaisjev itd. Pavel Brežnik je proti temu dobro pripomnil, da vezaj ni potreben, ker nam je domače sklonilo znano in moremo brez vezaja spoznati obliko tujega imena; pridržati pa v pisavi nemi -o n. pr. Baudelaireov, Glonar se je odločil za obliko Baudelaire, rod. Baudelaire, Baudelairev; Beaumarchais, rod. Beaumarchaisa, Beaumarchaisov itd. Če smem odpahtiti nominativni -a, -o n. pr. Verone, Verone itd., Tasso, Tassa, smem izpustiti tudi nemi e, razen v primerih, kjer označuje izreko prejšnjega soglasnika, n. pr. Cambridge, rod. Cambridgea, v Cambridgeu. Končnico -o-j- pisemo samo pri končnih samoglasnikih, n. pr. Hugo, Huga; Zola, Zolaja; kako daleč naj bi segala ta končenica pri sestavljenih samoglasnikih, bi bilo treba nekega dogovora. Glonar piše n. pr. Boileau, Boileauja; Bourdaloue, Bourdalouja, toda Bombay, Bombaya; Broadway, Broadwaya.

Cisto nič pa ne govori o izzreki tujih lastnih imen. Treba je pač tudi tu jasne besede. Pisava ima svoja pravila, izreka pa svoja. Samo pri imenu Berthier, Berthierja, Berthierjev je pristavil Glonar izreko: Berthierjev, Zahteva A. Debeljak (r. t. 384), da izrekajmo v neimenovanih oblikah imena po tujih pravilih, je nesprejemljiva. Fonetična oblika tujega imena v imenovalniku mora služiti za osnovo, na katero pritlikamo domače končnice. Pisati je n. pr. Calais, Calaisa, pri Calaisu, govoriti pa je: Kalé, Kaléja, pri Kalaju; enako Bossuet, Bossueta, Bossuetov; Diderot, Diderota. Diderotov; Berthier, Berthiera itd. iz-

Sredstev za čiščenje je mnogo.

Zanestljivo, mlo normalno iztrebljenje omogočajo

ARTIN-DRAŽEJE

Dr. Wandera

Dobe se v vseh lokarnah v skatljah po 12 dražej Din 8- in v vrečah po 2 dražej Din 150.

Oglas reg. pod 8. br. 221/333.

Mariborske vesti:

Roke proč od gasilske čete!

Gasilska župa si lasti pravico, da ogroža interes vsega mesta

Maribor, 22. marca.

Mariborsko mesto se je s svojim gasilstvom dosedaj upravičeno ponašalo. Tako vzorno organizirane, disciplinirane in oborožene prostovoljne gasilske čete nima gotovo nobeno mesto v državi, kakor jo ima Maribor. Mariborske gasilce poznajo po celi širni okolici. Ni skoro fare in vasi daleč na okrog, kjer bi njihovih motorik, ki so ob času najhujše požarne nevarnosti prihiteli z bliskovito naglico, ne poznali. Stotine milijonov je vredno premoženje, ki so ga mariborski gasilci s svojo veliko požrtovalnostjo oteli narodu in državi. Tako odgovorno in težko nalogo je mogla vršiti le četa, v kateri vlada poleg želazne discipline tudi popoln duh tovarištva, v kateri temelji povezanost med članstvom in vodstvom na podlagi medsebojnega prijateljskega razumevanja in tovariške vzajemnosti.

In ko je lansko leto v poletju članstvo začutilo, da ni več tiste potrebne ozke povezanosti z vodstvom, je upravičeno zahtevalo pri nadrejenih oblasteh tozadevne spremembe. Naletelo pa je pri župni upravi na gluha ušesa. Pretil je izbruh resne križe, ker župna uprava ni upoštevala želj in zahtev vsega članstva. Le veliki discipliniranosti in požrtovalnosti gasilcev gre zahvala, da so kljub nevdžnim razmeram vztrajali dalje na svojih mestih ter z enako vnemo vršili svojo dolžnost. Pred dolnim mesecem so si mariborski gasilci na obnem zboru svoje notranje skrb in težave energično uredili. Postavili so si na čelu ljudi, ki so po svoji sposobnosti in s svojim dosedanjim delovanjem podali najboljšo garancijo za nadaljni prospek in razvoj mariborskega gasilstva. Vsi

Mariborski župan 50 letnik. Danes se je srečal z Abrahamom mariborski župan g. dr. Franjo Lipold. Sinoči mu je priredilo društvo magistrskih uslužbencev in požarna bramba podoknico. G. županu ob njegovem življenjskem jubileju iskreno čestitam.

Polovična vožnja za Mariborski teden. Za letošnji Mariborski teden, ki bo od 2. do 13. avgusta, je prometno ministrstvo že sedaj odobrilo polovično vožnjo. Tudi za razstavne predmete, ki se prevažajo v Maribor po železnici, velja polovična vožnja.

Vodstvo stanovanjskih najemnikov. — Na zadnjem obnem zboru Društva stan. najemnikov so bili izvoljeni v vodstvo: predsednik Tone Bajt, podpredsednik prof. dr. Adolf Pečovnik, tajnik Anton Mohor, blagajnik Mirko Feldin, v odboru pa so: Božičev, Purkhard, Majhen, Dreo, Mohor, Kolbezen, Dolezal, Zmuderl in Ribič.

Dva požara. V Trnčah pri Račah je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju posestnika Antona Smolingerja. Ker se nahaja gospodarsko poslopije pod eno streho s stanovanjsko hišo, je Smolingerju zgorelo vse imetje. Škoda znaša 15.000 Din. Požar je nastal najbrž radi slabega dimnika. — V Zgor. Krapju je pogorel posestnik Ivan Spindler. Zgorelo mu je gospodarsko poslopije in ostrešje na hiši ter svinjaki. Škoda je 20.000 Din. Zaradi suma požiga so orožniki aretirali neko osebo ter jo oddali v sodne zapore.

Nedostatek. Na mestnem vojaškem uradu nimajo nobene sobe za zasliševanje strank. To je občuten nedostatek, saj se morajo dostikrat stranke zasliševati v delikatnih, mnogokrat v zaupnih zadevah vprčo drugih strank. Z malimi investicijami bi se dalo odpopolniti.

Ribe na trgu. Prodajale so se večerj sardine po 12, arijal po 26, cipli po 20, sipe po 20, moli po 20, raki po 20 in karpi po 10 Din kilogram. Ribji trg je bil zelo dobro založen.

Juhant si je prerezal žile. Na smrt obsojeni morilec Viktor Juhant je po obsodbi izjavil paznikom, da se ne bo dal nikoli obesiti. In res je nameraval izvršiti samomor. S priostro žlico, ki jo

Franciozi navadili govoriti tiho in tako govore še danes, čeprav se jim je že povrnila stara korajža.

Ali naj bo v Ljubljani, v naši nekdanj tako korajžni Ljubljani, tudi tako? Upamo, da ne bo!

člani vodstva so bili izvoljeni s 100odstotno večino. Mariborsko meščanstvo, ki je z veliko pozornostjo spremljalo razvoj dogodkov v gasilski četi, je sprejelo odločitev gasilcev z velikim zadovoljenjem ter je novo vodstvo toplo pozdravilo. Vse je upalo, da so s tem za vselej odstranjene razmere, ki so ovirale delovanje čete. Z zadovoljstvom je sprejela tako ureditev tudi mariborska okolica. In vendar se je našel nekdo, ki s tem ni bil zadovoljen. Bilo je to vodstvo gasilske župe Maribor-levi breg.

Trdovratno so se ves čas po obnem zboru vzdrževale govorice, da župno vodstvo novega odbora mariborske gasilske čete ne bo potrdilo. Kakor se je pokazalo sedaj, je to tudi resnica. Župna uprava je zavrnila izvolitev večine odborikov brez vsake utemeljitve. Nihče jim ne more dokazati, da niso narodno zavedni, da niso pošteni, da niso delavni; nasprotno: s svojim dosedanjim delom so dokazali, da so zaupanje, ki so jim ga tovariši z izvolitvijo v odbor pokazali, v resnici zaslužili.

Ali se župno vodstvo zaveda odgovornosti, ki si jo nalaga s tem, da seje nezadovoljstvo in spore v mariborsko gasilsko četo? Ali se sploh zaveda važnosti in pomena mariborskih gasilcev, ko jih istoveži z katerosibodi podeželsko četo, ki nima drugega kot ročno brigalno? Ali ni to pravzaprav igrkanje z milijardnimi vrednostmi, ki jih mariborski gasilci branijo pred ognjem. Ali bo morala župno vodstvo reševati mariborsko mesto, njegovo silno industrijo, vojaške zgradbe, če bodo v nevarnosti. Mislimo, da ima v tem slučaju prvo in odločujočo besedo mariborsko meščanstvo, ne pa nekaj ljudi v vodstvu gasilske župe.

Je brusil ob steni, si je prerezal na eni roki odvodnico. Ker pa se nahaja v celici, v kateri je še več drugih jetnikov, so tovariši njegovo dejanje takoj opazili in poklicali paznike ter mu take rešili življenje.

Psa ogrižla solarko. Iz Javnega je šla v četrtek zjutraj 9 letna Jožica Kretzenbacher na Brezje v šolo. Med potjo sta jo napadla dva psa, ki bi bila ubogega dekleta gotovo raztrgala in usmrtila, da niso njenih obupnih krikov začuli ljudje iz bližine. Mrcini sta otroka ogrižli po vsem telesu. Deklico so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Obeni zbor Združenja sadnih trgovcev, za katerega vlada veliko zanimanje tudi med producenti sadja, se vrši v nedeljo ob 14 pri »Orlu«.

Kmetje iz okolice, ki prihajate v Maribor, okrepčajte se le s pristnim štajerskim vinom, ki ga dobite le v gostilni pri Senici-Pzenski dvor, Tattenbachova ulica, tik Glavnega trga. Obnem izborno kuhinja, vsak čas različna topla in mrzla jedila po najnižji ceni. Svoji k svojim. (3111)

Nočno lekarniško službo vršita v prihodnjem tednu, 24. do 30. marca, Savostova »Maddenska lekarna« na Kralja Petra trgu, ter Minarikova mestna lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Besson, Katholische Kirche und Bibel 123 str. vez. Din 86,50; Böckle, Predigten für die Fasten- und Osterzeit, 70 str. Din 20.—; Brüger, In Jesu Geiste, Pridige, 158 str. nevezana Din 45.—; Fattinger, Der Katechet erzählt, Zbirka zgledov za šolo in dom, priročnik in spovednico na podlagi novega avstrijskega katekizma, 608 str. vez. Din 100.—; Jansen, 64 Tafelbilder, Priprava krščanskega nanka za prvo šolsko leto, Din 50.—; Lhande, Die Armen in Evangelium, Pariški radio prenos, 107 str. kart. Din 30.—; Lippert, Der Mensch Job redet mit Gott, 301 str. vezana Din 116.—; Löbmann, Richtig predigen, 39 str. nevez. Din 16.—; Mauriac, Zwei Lourdespilger, 110 str. kart. Din 30.—; Penz, Kinder Ansprachen, 161 str. kart. Din 40.—; Schmid, Kurzgefasstes Handwörterbuch des Kirchenlateins, 238 str. vez. Din 96.—; Sehryvers, Mein göttlicher Freund, 274 str. vez. Din 80.

česk Assiški (!); dalje: iti v Canosso (v rečenici; pomen: hudo se ponižati); Basel, baselski koncil itd. Pri tujih imenih odstopa od pravil, ki so med vsemi Slovani navadna; pri vseh velja za neslovanska sestavljenja krajevna imena pravilo, da se pregiba samo drugi del sestavljenke (prim. češ. pravop. XXX; to pravilo postavljajo tudi naši romanisti, prim. Tominec 316). Proti dosedanjim navadi sklanja Glonar: Campo Formio, rodilnik Campa Formia, dovolj je: Campo Formia, v Campo Formiu itd. Proti ustaljeni pisavi je začel sklanjati Bonaparte, Bonaparta, Bonapartov. Pri nas kakor pri Poljakih ima ime italijansko končnico, tedaj Bonaparteja, Bonapartejev, ime Dantejeve ljubljenske je znano v obliki Beatrice (in se sklanja Beatrice, Beatrice, Beatrice itd. (tako tudi poljsko); Glonar jo piše v obliki, v kakršni ne živi v nobenem bližnjem jeziku; piše Beatrice, Beatrici, toda Beatricin. V Poučnem slovarju ima celotno ime v samostalniku obliki. To je v redu, toda v tej obliki ne moremo pisati italijanske oblike.

Pravopisni del je sestavljen nekam površno. Kulturne besede je prepal iz Poučnega slovarja z vsemi napakami in nedostodnostmi. Že v Poučnem slovarju in tudi tu piše n. pr. asil in zavrača obliko: azil. Cehi, ki pišejo kulturne tujeke po nemškem načinu (Nemci pa po francoskem), pišejo seveda -s-, n. pr. asyl, toda pišejo dosledno tudi: aviso, asbest, base itd., česar pa Glonar ne piše, ampak ima; avizo, azbest (Poučni slovar) itd. Poljaki, ki pišejo take tujeke fonetično, pišejo azyl, azbest, baza itd. Enako piše že v Poučnem slovarju napačno: aljanca in tudi tu zavrača obliko aliansa; toda druge istovrstne besede piše fonetično: anonsa, balansa, balansirati. Cehi pišejo vse po tuje; aliance, anonce, balance itd., Poljaki pa vse fonetično in tako moramo tudi mi pisati aliansa.

Francoske tujeke je že v Poučnem slovarju pisal v obliki, ki niso sprejemljive. Večino oblik piše tudi tu tako. Če piše v imenovalniku: bifé, je za

Delovno občestvo kmetsko-nadaljevalnih šol

V Celju je te dni zborovalo delovno občestvo kmetsko-nadaljevalnih šol. Udeležba s strani vsega učiteljskega je bila iz vse banovine zelo častna, kar priča, da se naše učiteljsko dobro zaveda velike važnosti tega našega vzgojno gospodarskega gibanja, ki mu je glavni cilj: kulturno in gospodarsko dvigniti vse naše kmetijstvo brez ozira na posamezne panoge.

Nacelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave gosp. ing. Zidanšek je govoril o najvažnejših akcijah kr. banske uprave za pospeševanje kmetijstva. Na podlagi njegovega referata, ki je obdelal vse v postev prihajajoče kmetijske panoge, se je razvila obširna debata.

O življenju in delu v kmetsko-nadaljevalnih šolah je govoril referent za kmetsko-nadaljevalno šolstvo, šolski svetnik gosp. Krošl. Izvajal je v glavnem sledeče misli: Delovno občestvo je duhovna šola, ki druži vse moči po kmetskih šolah. Naloga kmetsko-nadaljevalnih šol je, da se opira na osebnost in nadaljuje to, kar je zgradil dom. Delo, dom, družina, tradicija so tiste poteze, ki izražajo duhovnost kmetske mladine. Bistvo kmetske je, da ljubi svojo zemljo, z njo živi in je z njo tesno povezan. Šola mora kazati pri svojem delu lepoto kmetskega življenja. Kmetu je treba buditi veselje do dela, da se bo dvignil

na tisto stališče, ki mu gre. Gradimo vso vzgojo na temelju kmetske kulture. V kmetske domove je treba uvesti kmetsko kroniko. Delo za ohranitev kmetske kulture je med prvimi nalogami kmetsko-nadaljevalnih šol. Kmet je kot kmet potreben bližnjemu in državi. On je simbol miru ter je s svojo zadržanostjo in skromnostjo tvorni element države in naša edina bodočnost. V preteklem letu je bilo v vseh popolnih in nepopolnih kmetsko-nadaljevalnih šolah nad 2000 obiskovalcev. Najbolj razširjene šole so bile v obmejnih okrajih Murska Sobota in Logatec. Krepimo kmetsko mladino moralno, ker to so celice celokupnega življenja. Vzgoja mora zidati na tem, kar je dobrega v človeku.

O pomenu kmetskega knjigovodstva za posamezno kmetijo in narodno gospodarstvo je govoril ravnatelj kmetijske šole v Št. Juriju ob juž. žel. gosp. ing. Petkovec. Knjigovodstvo vodimo zato, da sami sebi pomagamo. Mladino je treba praktično uvajati v gospodarske zapise. Sledila sta še referata o družinski kroniki (gosp. Gosak) in o pomenu kmetsko-nadaljevalnih šol v obmejnih krajih (gosp. Winkler).

Sklenjeno je bilo, da se bodo vršili po okrajih strokovni tečaji. Kmetstvo spije in kmetstvo računstvo naj spisejo učitelji kmetsko-nadaljevalnih šol.

Koledar

Sobota, 23. marca: Jožef Oriol; Pelagija, mučenka.

Novi grobovi

† Na Malem kamnu pri Koprivnici je umrla Marija Glogovšek roj. Umek mati 7 otrok (6 fantov in enega dekleta) vsled zastupljenja z gobami. — Zajutrkovali so vsi skupaj gobovo juho — čez dan je še delala, zvečer ob 7 je nenadoma padla v globoko nezavest. Došli požirtni zdravnik se je trudil ohraniti ji življenje, pa bilo je že prepozno; trup se je razlezel že v črevesje in ob 10. uri zvečer je že umrla po kratkem smrtnem boju! Bila je blaga mati, šest let že vdova. Čudno, da je na isti dan pred šestimi leti tudi njen mož umrl. — Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Vojnega ministra generala Živkovića je občinski svet v Banji Luki imenoval za častnega občana.

— Imenovan je za šefa mestne kontrole pri direkciji državnih železnice v Ljubljani g. Srečko Magolič, doslej šef mestne kontrole pri dravski finančni direkciji v Ljubljani.

— Diplomirani so bili na juridični fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani gg.: Strehovec Mirko, Sinkovec Jože, Testen Tone. Čestitamo!

Za solnčenje

je Kamila-krema edinstvena. Smučarji, turisti, ni kamor brez nje! Dobite jo povsod. Škatljica 10 Din.

Ostale vesti

— Versko predavanje v radiju (tretji postni govor kanonika dr. Opeke bo jutri ob 9.40).

— Krst muslimana. Na praznik sv. Jožefa je bil krščen v farji cerkvi v Smihelu pri Novem mestu 23 letni musliman Mujiga Melkić. Krščenu je botroval g. Kovačič Frane, pos. in mlinar v Novem mestu. Zanimivo pri stvari je tudi to, da se je krščenec ponudil kot boter tudi neki Slovence iz Francije. Brni je namreč v Slovenen, da išče Melkić botra, pa je bil pripravljen takoj njegovi prošnji ustreči. Zato je Melkić pisal, toda ta se je moral za prijazno ponudbo zahvaliti, ker ga je med tem že resil skrb g. Kovačič.

— Tekave »Srpskega književnega glasnika«. Na občnem zboru delničarjev Srpskega književnega glasnika je bil minister Jovan Jovanović popisal boje te znane srbske revije za obstanek. Radi duhovne razbitosti in razdvojenosti je bilo težko sestaviti uredništvo, tudi število naročnikov je prejšnja leta padlo. Lansko leto se je položaj zboljšal in danes ima revija 2000 naročnikov.

— Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu bo 26. marca enodnevnih kletarski tečaj od 8 do 12 in od 14 do 17. Pouk bo teoretičen in praktičen s posebnim ozirom na ravnanje z vinsko posodo in z vinom po prvem pretakanju.

Zikova in Križaj v Prodani nevesti

Zdenka Zikova, katere umetniške odlike smo nedavno videli v »Toscu«, je ponovno nastopila v Smetanovi »Prodani nevesti« kot Mariuka, kjer je zopet dokazala svojo ustvarjalno silo z ozirom na visoko estetsko pevsko stran, enako kot z ozirom na psihično poglavlje in toplotno igro ter sprejela ponovno za svoje oblikovanje polno priznanje. — Ob njej pa je gostoval v vlogi Kecalja basist zagrebške opere g. Križaj, ki je v tej svoji srečni vlogi vzpostavil svoje umetniške sposobnosti plemenitega pevskega podajanja in privlačne igre.

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 23. marca: *Benički trgovci*. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja režiserja g. Milana Skrbinskega. Izven.
Nedelja, 24. marca ob 15: *Sluga dveh gospodov*. Mladinska predstava po znanih omenah od 20 Din navzdol.
Ponedeljek, 25. marca: *Zaprtje*.
Torek, 26. marca: *Benički trgovci*. Red B.
Sreda, 27. marca: *Postrežek*. Red A.

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 23. marca: *Francesca da Rimini*. Red B.
Nedelja, 24. marca: *Nelupca*. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Ponedeljek, 25. marca ob 19: *Proslava Materninskega dne*. Priredil Krščanski ženski društvo.
Torek, 26. marca: *Zdaj vam eno zigram*. Red C.
Sreda, 27. marca: *Mignon*. Red Sreda.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 23. marca: *Profesor Žit*. Red C.
Nedelja, 24. marca ob 15: *Blodni ognji*. Znižane cene. — Ob 20: *Veseli kmetič*. Znižane cene.
Ponedeljek, 25. marca ob 15: *Ljubljanski valček*. Nepreključno znižati. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: *Profesor Žit*. Znižati. Znižane cene.

— Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odpre telefonski promet na progi Maribor—Villa del Nevoso in Split—Treviso. Pristopnina za trinitutni pogovor je 2.56 zl. fr. v relaciji Maribor—Villa del Nevoso, ter 3.60 zl. fr. v relaciji Split—Treviso.

— V Gorški Mohorjevi družbi so letos izšli sledeče knjige: V službi trilogija, povest iz časov francoske revolucije, spisal F. H. Achermann, poslovenil V. B. Din 16.—; Sv. Vincencij Pavelski — apostol krščanske ljubezni, spisal dr. Anton Zdesar, duhovnik misijonske družbe, Din 18.—; Zimske urice, povestice in črtice, Din 10.—; V Gorški Matiji pa sledeče: Plemič Ferdo, Po krono, dekle in vino, novela, Din 12.—; Vrbanjakov Nande, Pravilice iz tujih logov, Din 12.—; Trnovec Jakob, Z orodjem v rokah, praktični nasveti in pripomočki marsikomu za vsakdanje življenje Din 12.—; Književna družina »Luč« je letos izdala sledeče: Dren Ivo, Z onstran groba, povest Din 15.—; Petčič-Bevk, Krvinkova vrv, roman — ilustriral Bambič Din 15.—; dalje priporočamo novoizšlo Vrli ljudje, povest iz ameriških gozdov spisal P. B. Kyne, priredil Fr. Magajna; povest obsega dva zvezka in stane vsak nevezan Din 15.—. Te knjige ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Živčno in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtne možga.

— Po nesreči ubil očeta. V neki vasi pri Sisku se je pripetil žalosten dogodek. K 68 letnemu samouku Luki Tumpaku je nekdo prinesel popravit revolver, kateremu je v cevi zastala krogla. Tumpak je bil sicer strokovnjak za vse take reči, toda pri tem revolverju ni mogel ničesar opraviti. Ponudil se mu je sin Josip, da mu pomaga. Prijel je revolver in pričel pritiskati na petelina. Kar naenkrat pa se je revolver sprožil in krogla je zadela starega Tumpaka. Prebila mu je črevesje. Prepeljali so ga sicer v bolnišnico, vendar je kmalu podlegel.

— Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljah, živčnih bolečinah, trganju v udih, stori dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz-Josef« grenčice.

Ptuj

Aretiran lažni eksekutor. Po Halozah se je klatil že delj časa postopač, ki je od tamkajšnjega prebivalstva izsiljeval zneske in se izdajal za eksekutorja davčne uprave. Na ta način je opelari davkoplačevalce za večje in manjše zneske. Na sled so prišli sleparju, ker so prizadete stranke morale davke ponovno plačati pri davčni upravi. Orožnikom iz Zavrč se je končno posrečilo izslediti prekanega sleparja, ki je identičen z nekim Francem Slačekom iz okolice Gornje Radgone. Izročili so ga sodišču.

Smrtna kosa. V Krčevini pri Ptujju je umrl splošno znani posestnik in gostilničar Jožef Zavec v starosti 67 let. Kot žrtve materinstva pa je umrla v Ragozinji guvernantka Marija Sila v starosti 24 let. Novorojenčka dvojčka sta čila in zdrava, med tem ko je mlada mati morala zapustiti ta svet. — V Zablju pa je zatisnila za večno svoje oči zasebnica Liza Gregorec. Naj v miru počiva!

Marijina družba pri 60. minoritih priredi v ponedeljek dne 25. marca materinski dan v Mestnem gledališču ob 3 popoldne. Med drugim je na sporedu igrokaz »Mamičino sonce« in »Junakinja presv. Srca«. Pridite!

Slovenska Bistrica

Gregorinov pasijon na bistriškem odru. Pod okriljem Prosvetnega društva vprizori bistriška fara danes v soboto, 23. marca, jutri v nedeljo 24. marca in v nedeljo, dne 31. marca Gregorinovo pasijonsko igro o življenju in trpljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Vprizoritve se vrši ob 15 v dvorani hotela Belgrad. Režijo tega velikega dela, v katerem nastopi nad 90 oseb, vodi Franček Vavpotič.

Smrt blage žene. V mariborski bolnišnici je umrla v starosti 60 let gospa Ana Blažič, soproga slovenjebistriškega nadstranika g. Matevža Blažiča. Bila je blaga žena in skrbna mati, ki je vzgojila lepo svojih sedem otrok ter jim dala na pot v življenje pravo krščansko vzgojo. Splošno spoštovanje in priljubljenost je uživala pri vseh, ki so jo poznali. Položili so jo večerj k večnemu počitku v Mariboru. Naj ji sveti večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

Radeče

Materinski dan. Veliko zanimanje vlada za proslavo letošnjega materinskega dne, za katerega se prav pridno pripravlja naša Marijina družba. V ponedeljek, na praznik Marijinega oznanjenja, prirede pod okriljem Kmetijske knjižnice v Narodnem domu akademijo z zelo pestrim in izbranim sporedom. Med drugim so na programu deklamacije, pevske točke in štiridejanka »Zgodba o Marti, ki je iskala srečo«. Opozorjamo občinstvo na predprodajo vstopnic v trgovini A. Sotlar.

Občni zbor. Tukajenje katoliško prosvetno izobraževalno društvo »Kmetiska knjižnica«, ki zadnja leta pravi marljivo deluje, je imelo na praznik sv. Jožefa svoj redni letni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Gospodarić Franc, posestnik in mizarjski mojster v Radečah. Društvu želimo veliko uspeha.

Jesenice

Prosičanje se je v našem mestu tako razpaslo, da bi morali merodajni krogi ta pojav vsaj zaježiti, ako že ne popolnoma odpraviti. Saj ima jeseniška mestna občina že davno uvedene bloke, katerih pa se prebivalstvo najraje ne poslužuje. Ako bi se povsod in dosledno izvajal način razdeljevanja odpadnih blokov, bi bila ta nadloga kmalu odpravljena in bi siromaki in brezposelni ostali vsak v svoji domovni občini.

Jesenjska organizacija vojnih invalidov je imela v nedeljo svoj letni občni zbor pri »Bremcu«. Kljub velikemu športnemu dnevu, je bila udeležba velika. Ključ po izboljšanju invalidskega zakona, na katerega vojne žrtve že par let zamažajo, je bil upravičen.

Šahovski odsek na Jesenicah priredi v nedeljo ob 20. uri šahovsko simultanko, ki jo igra g. Milan Langer iz Ljubljane. Kraj prireditve bo v »Sokolovem domu«. Vabijo se vsi šahisti v Jesenice in okolice, ter tudi ostali ljubitelji šah igre. Prijave se sprejemajo eno uro pred prireditvijo.

PROIZVOD: »UNION«, ZAGREB.

Celje

Proslava materinskega dne. Kakor vsako leto, bo tudi letos na praznik Marijinega Oznanjenja, v ponedeljek, 25. marca ob štirih popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice proslava materinskega dne. Proslavo bo otvoril salonski orkester, ki bo pod vodstvom g. Lenardona zaigral Urbachovo: Per aspera ad astra in Rossinijev: Tancredi. Sledila bo simbolična vaja deklet Za materjo; nato bo govoril o pomenu materinskega dne in materi g. prof. dr. Hanželič. Za tem bo zopet zaigral salonski orkester Linckjevo V kraljestvu Indre, videli bomo še sliko Mati in sin in za zaključek bo zbor fantov in deklet podal simbolični prizor Bednim materam. Spored je kratak, dobro izbran in našudiran, prav primeren za ta dan. Vstopnice se dobe v predprodaji danes v podružnici »Slovenca«, na dan prireditve pa od 9 do 12 popoldne in od 2 popoldne do začetka predstave pri dnevnih blagajni.

Iz odvetniških krogov. Odvetniški koncipient v pisarni g. dr. Ogrizka g. Franc Spendal se je preselil v Ljubljano, kjer je vstopil v odvetniško pisarno g. dr. Campe. V pisarno dr. Ogrizka je pa vstopil odvetniški koncipient g. dr. Zdravko Kalan.

Smrtna kosa. Na Sp. Hudinji št. 17 je večerj v starosti 29 let umrla gđ. Albina Prezelj, učiteljica v Gaberju pri Dol. Lendavi. Doma je bila s Primorskega. Bolehala je že dalje časa. Pogreb bo jutri, v nedeljo ob pol 4 popoldne z doma. Sp. Hudinja 17 na okoliško pokopališče. — V celjski bolnišnici je umrl v starosti 69 let g. Roblek Franc, veleposelnik iz Zalca. Znan je bil daleč naokrog. Pred vojno je tudi aktivno posegal v politiko in je bil tudi državni poslanec bivše Narodne napredne stranke. Bil je tudi predsednik Hmeljarskega društva. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje!

Slikarska razstava v Celju. Umetniški klub Brazda v Mariboru priredi v dne 24. marca do 6. aprila v mali dvorani Celjskega doma slikarsko razstavo. Razstava bo otvorena jutri, v nedeljo, ob pol 11. Razstavili bodo sledeči slikarji: Gvajc, Jirak, Klemenčič, Kos, Košir, Mušič, Sir in Stojček. — Mladenčičem - nabornikom. Mestno poglavarstvo opozarja mladenčice, stanujoče v Celju mestu, rojene leta 1915 in starejše, ki se morajo predstaviti letos naborni komisiji in se žele kljub temu, da niso pristojni v mesto Celje, udeležiti nabora v Celju, da morajo pravočasno vložit zadevne prošnje. In sicer najkasneje do 15. aprila. Mladenčiči, ki se žele poslužiti te ugodnosti, naj se zgledajo pri mestnem poglavarstvu v sobi št. 6 med uradnimi urami od 9 do 12 in prinese s seboj kolk za 5 Din in 20 Din.

Naznanila

Ljubljana

1 Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo prvi predavanje (v predavalnici št. 77) svoje prve predavanje. Predaval bo vsen, prof. dr. France Veber o »Svobodi in nujnosti«. Vabljeni so člani društva kakor prijatelji filozofije.

1 Prilagodilno društvo priredi prvič dr. 18 svoje osmo predavanje v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi. Predava g. dr. O. Reja o temperaturnih izmenjavah v dravski banovini. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

1 Kino Kodeljevo. Dr. 20 dva velika sporeda: »Kavalčka« in »Dva vesela vraga«.

1 Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sušnik, Marijina trg 3; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4; in mr. Bohovec ded., Rimska cesta 31.

Maribor

1 V Odbor Francoskega kroška vabi vse člane na 13. občni zbor, ki bo v petek, 29. marca ob 18.30 v državni rečni gimnaziji, priidite, levo, z običajnim dnevnim redom. Če se ob tej uri ne bo zbralo potrebno število članov, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje po § 12. odstavku 4 društvenih pravil.

Celje

1 Zadruga drž. uslužbenec za nabavo potrebščin, r. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Drugi kraji

Borovnica. Pevska zveza v Ljubljani, združeni zbor Borovnice, Preserje in Rakitna, priredijo jutri, v nedeljo, v prosvetni dvorani v Borovnici ob treh popoldne koncert. Nastopijo s svojimi točkami posamezni zbori in skupno. Polo po okrog sto pevec in pevka. Prijdite, ne bo vam žal!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 23. marca: 12.00 Čitje in stremite (vesela revija vseh 100 na plošči) 12.50 Poročila 13.00 Glas, čitje in stremite! 13.00 Radijski orkester 13.15 Aktualnosti (Ljudjevi Mrzel) 13.30 Radijski orkester 13.50 Francoska (prof. Prezelj) 14.20 Glas, jedrini list, program za nedeljo 14.30 Naše stare zadušnice na jugu (dr. Pero Siljupčević, iz Belgrade) 14.40 Veliki govor prosvetnega ministra dr. Čirle 14.50 Znanstveni politični pregled (dr. Joz) 15.00 Večer domače glasbe: Fantje na vasi, Radijski orkester 15.30 Glas, poročila 15.50 Radijski orkester.

Drugi programi:

SOBOTA, 23. marca, Belgrad: 20.00 Klarinet 20.30 Slovenska pesni 21.20 Plesna glasba 21.50 Ploče 22.15 Glas, čitje in stremite! 22.30 Radijski orkester 22.45 Glas, čitje in stremite! 22.50 Glas, jedrini list, program za nedeljo 23.00 Naše stare zadušnice na jugu (dr. Pero Siljupčević, iz Belgrade) 23.10 Veliki govor prosvetnega ministra dr. Čirle 23.20 Znanstveni politični pregled (dr. Joz) 23.30 Večer domače glasbe: Fantje na vasi, Radijski orkester 23.50 Glas, poročila 24.00 Radijski orkester.

Dva mučeniška naroda izumirata

Tragedija Armencev in Asircev

V zgodovini je krščanstvo doživljalo od sile kruta preganjanja v vseh oblikah, pa še vedno nastajajo novi načini. Za mesec marec je sveti oče pozval vesoljno Cerkev, naj moli za dva azijska naroda, za Armence in Asirce, izmed katerih je prvi sloveč zaradi tega, ker je prvi sprejel krščanstvo, drugi pa je že v starem veku imel mogočno državo.

Armenci

Armenci pripadajo veliki indo-evropski družini narodov. Menda so z Balkana prišli čez ruske stepe in čez Bospor v Malo Azijo in se tu naselili v 7. stoletju pred Kr. r. Posedli so gore med Kaspijskim in Crnim morjem. Spočetka so bili politično samostojni, pozneje so jih podjarmili Rimljani, Perzi in Arabci. Križarji so jih za nekaj časa politično osamosvojili v lastni državi, toda ta država je leta 1375 razpadla in poslej so Armenci neprestano bili podložniki tujih narodov. Leta 1878 je berlinski kongres Armenijo razkosal med Rusijo, Turčijo in Perzijo.

Ze 20 let kasneje pa so jih Turki pod sultanom Abdul Hamidom začeli kruto preganjati. Nič manj krvavo pa niso krščanskih Armencev preganjali Mlado-Turki leta 1909. Samo med svetovno vojno je zaradi svoje krščanske vere bilo umorjenih in izgnanih nad en milijon Armencev. Takrat je v nečloveških mukah umrlo mučeniške smrti tudi 13 armenskih šolov.

Po svetovni vojni si je del Armencev osvojalo sovjetsko-rusko republiko, ki je v zvezi z Georgijo in Aderbajdžanom sestavljala Transkavkazijsko federacijo. V letih 1929—1930 pa so Turki iz Turčije izgnali zadnje ostanke krščanskih Armencev.

Vsa ta strašna preganjanja pa so Armenci morali pretrpeti ne le zaradi plemenskega nasprotstva, temveč veliko bolj zaradi svoje krščanske vere. Cilj preganjalcev je bil, katoliško vero iztrebiti. Saj so

Armenci že v 3. stoletju po Kr. r. po večini postali kristjani. Od 14. stoletja so armenski škofje stoličili v Lvovu. Ti so leta 1635 s svojimi verniki prestopili v katoliško cerkev. Tudi v Turčiji je v začetku 18. stoletja bilo že na desetisoče katoliških Armencev, kateri so leta 1740 izvolili svojega patrijarha, katerega je čez dve leti papež Benedikt XIV. potrdil.

17 let pozneje je rimska kongregacija za razširjanje vere v Carigradu ustanovila katoliški armenski vikariat. Ob začetku svetovne vojne je bilo med Armenci 135.000 katoličanov, trije nadškofje in 13 škofov. Leta 1928 so patrijarhov sedež prenesli iz Carigrada v Bajrut.

Asirci ali Kaldejci

Nič manj niso preganjati Asirci ali Kaldejci. Med njimi je najbolj cvetelo krščanstvo od 7. do 13. stoletja, v kljub temu, da so se prav tedaj zelo širili nestorijanski krivi nauki. Asirski misijonarji so prodrli do Indije in do Kitaja.

Arabci in Kurdi so dolga stoletja preganjali krščanske Asirce. Po svetovni vojni je nekdanja Mezopotamija — domovina Asircev —, ki se sedaj imenuje Irak, imela nekaj časa mir, ker so tod Angleži izvajali svojo nadoblast. Toda tega miru je bilo konec leta 1932, ko se je Irak razglasil za samostojno državo. Meseca avgusta 1933 so Arabci poklali 500 krščanskih Asircev. Leta 1932 je bilo še 71.000 Asircev, izmed katerih jih nekaj živi v Siriji, nekaj jih pa na iraškem severu čaka boljše čase. Zveza narodov je hotela Asirce rešiti in jih naseliti v Braziliji. To pa so opustili. Sedaj se posvetujejo, ali ne bi ustanovili asirsko kolonijo v angleški Guajani ali v francoskem Sudanu.

Po stoletnih preganjanjih zmučeni ostanki dveh trpečih narodov pričakujejo, da bi končno vendar le bili deležni pravice.

Lovci človeških glav

Na otoku Formoza danes vladajo Japonci. Temošnji otočani pa so poseben narod, ki po svetu uživa žalosno sloves, češ, da je vsak Formočan lovec na ljudi, katere pobijajo in jim porežejo glave. Po tem takem bi človek rekel, da na otoku Formoza prebivajo goli divjaki in ljudožrci.

Pred kratkim je v »Zemljepisni družbi« v Berlinu o Formozi predaval prof. dr. Panzer, kateri je prepotoval ves otok ter proučil šege in navade Formočanov. In kaj je ugotovil?

Domache prebivalstvo je po naravi silno mirno ter ima močno razvito poljedelstvo, seveda svojim razmeram primerno. To vse je bistvo pristne domače in prvotne formoške kulture. Žal, pa je ta kultura nedotaknjena le še v težko dostopnih gorah. Nižje doli v ravninah pa so naseljeni Japonci s svojimi policijskimi stražnicami, ob primorju pa kitajski kmetje, kateri pridelujejo riž. V ravninah Formoze so nastala mesta, katera nimajo več znaka nekdanje formoške kulture.

Kako neki je torej to miroljubno malajsko ljudstvo začelo »loviti človeške glave«? Predavatelj si to tako le razlaga: Prvotno je morda ta navada izvirala iz šamanistične vere. Toda na Formozi so

»človeški lov« vpeljali drugačni vplivi. Malajski Formožani so »človeški lov« začeli kot nekako »obrambno sredstvo« zoper tuje naseljence. Prav nasproti otoka Formoza leži kitajska provinca Fukien. Odtod so se na Formozo selili kitajski kmetje, ki so tudi začeli pridelovati riž. Tem kitajskim naseljencem so se malajski domačini seveda upirali. Ta odpor je bil toliko hujši, kolikor zahrbtnjeje in kruteje so nastopali Kitajci. Krutost teh kitajskih naseljencev je bila toliko, da so v ravninah Formoze iztrebili in pokončili cele rodove. Proti takemu sovražniku so se morali tudi Malajci enako kruto boriti. Začeli so loviti kitajske glave. In to je ostalo do danes, ker še danes pomeni veliko čast in bogastvo za Formožana, ki je uplenil kako kitajsko glavo.

Japonci so seveda silno odločno nastopili proti tem »človeškim lovcem«, a te grdobije doslej še niso mogli zatreti. Zato je še dandanes potovanje po tistih pokrajinah, kjer so doma »človeški lovci«, smrtno nevarno. Tudi profesor Panzer je mogel prepotovati deželo le v spremstvu in v varstvu japonske policije.

Zamorska naselbina v New-Yorku

V newyorškem predmestju Harlem prebivajo sami Zamorci. Te dni so bile tam hude in krvave ulične demonstracije. Na sliki vidimo zamorske fanteče pred zamorsko šolo.

Mladi nagradjeni goslarji. Za 100 letnico poljskega komponista Wieniowskega so v Varšavi priredili tekmo goslarjev, ne nad 30 let starih. Te tekme se je udeležilo 80 tekmovalcev iz 19 držav. Na naši sliki od leve na desno: Henry Temianka (Anglija — 3. nagrada); Marija Luiza Sardo (Italija — 6. nagrada); 13 let stari Gustav Goldstein (Českoslovaška — 4. nagrada); 15 letna Gineta Neveu (Francija — 1. nagrada); David Ojstreich (Českoslovaška — 2. nagrada).

Belokožec postal Indijanec

Zgodba belega dečka, ki so ga pred 65 leti ujeli Indijanci

Ameriški pisatelj Frank Dobie je izdal obširen popis naselitve Amerike po »evropskih naseljenicah«. Za to svoje delo je bil od literarne družbe v New Yorku odlikovan. V svojih spisih poleg zgodovine naseljevanja popisuje tudi zgodovinsko ugotovljene dogodke iz življenja ameriških naseljencev. Iz tega v kratkem posnemamo tole:

Tudi pred pol stoletjem so v Ameriki ugrabljali ljudi, čeprav drugače kot danes. V zahodnih in južnih zahodnih državah Amerike še žive moški in ženske, kateri so bili od Indijancev ujeti, in njihova poročila se še danes širijo v tisočih družinah. Zlasti neposredno po ameriški državljanski vojni so nekateri indijanski rodovi ugrabljali belce, da so od svojcev izsilili bogato odkupnino.

Nato pisatelj popisuje zgodbo mladega fantiča Hermana Lemana, ki je s svojimi starši živel v državi Texas. Fantič je bil takrat star 11 let in je bil precej krepak deček. Dva Indijanca sta ga na polju ujela, ga privezala na konja in z njim zbežala.

Nato pripoveduje pisatelj: »Pred kratkim sem sam govoril s 75 letnim možem, ki mi je pripovedoval o svojem življenju. Bil je nekdanji mali Herman Lemana. Ko je večkrat zaman poskušal Indijance uiti, se je naposled udal v svojo usodo in se tako privadil Apačev, da se je z njimi celo boril proti Komančam. Tudi belokožec je napadal. V doli jih je našel zlato. Belokožcem je kradel govedo« itd. Pisatelj nato da besedo starčku samemu, kateri je zgodbo svojega življenja takole pripovedoval:

Ko sem dopolnil 16. leto, je bil dobrosrčen Apač Karnoviste, ki mi je bil dober kakor oče, ubit v nekem prepiru z vaškim čarovnikom. Čarovnik je potem hotel ubiti tudi mene, jaz pa sem v silobranu ubil njega. Zaradi tega sem moral bežati. Vzel sem konja, puščice, živež in puško. Klatil sem se po samotnih ravninah in gričevju, dokler nisem prišel v ozko sotesko, kjer je tekla čista studenčnica in kjer je moj konj imel dovolj trave. V soteski je bilo polno divjačine. Kakih šest do osem mesecev sem preživel v tej samotni. Izgibal sem se Indijancev in bal sem se belokožcev. Vsak človek mi je bil sovražnik. Sredi velikega miru narave nisem imel mirnega življenja in sem se vedno bal tujcev. Neke noči me je šum zbudil iz spanja. Kakih sto metrov od mene sem zapazil gručo Indijancev okrog ognja. Ves presenečen sem spoznal, da so Apači, ki so me poznali. Vrnil sem se v svojo votlino, pobral svoje zaloge posušenega mesa in nekaj odevi ter odjezdil proti vzhodu. Ko mi je pošlo strelivo, sem puško skril v skalovju. Divjačine je bilo malo in preživljal sem se s sadjem in koreninami. Nekoč sem zvečer legel, hoteč po indijanskem načinu umreti za lakoto, ko sem nenadno ujel smrdljivca. Zaklal sem ga in pojedel. Kmalu nato sem našel blatno mlako, kjer sem se odžejal in tudi svojega konja napojil. Nato sem pri neki priliki z nožem zaklal mladiča antilope. Nisem pa mogel narediti ognja. Dve suhi veji sem drgnil drugo ob drugo. Nikdar ne bom

pozabil, kako sem se razveselil, ko se mi je posrečilo napraviti ogenj.

Pozneje sem prišel blizu sedanje mehiške meje, kjer je malo ljudi in nobenih belokožcev. To plaho življenje sem nadaljeval kako poldrugo leto, ko sem nekoč zašel med Indijance iz rodu Komančev. S pomočjo tolmača, ki je znal jezik Apačev, sem jim povedal, zakaj sem odšel od Apačev. Poudaril sem, da se čutim Indijanca, četudi imam belo kožo, ter da Indijance ljubim, belce pa sovražim ter da hočem postati bojevnik Komančev. Sprejeli so me in dali dovolj hrane in udoben šotor. Komančji so mi dali ime »Montehena«. To ime je še danes zapisano v rodovniških knjigah rodu Komančev v indijanskem uradu v Washingtonu: Montehena Herman Lemana.

Leta so minevala, Indijance so vedno bolj potiskali v rezervacije. Nekega dne sem blizu Forta Sill srečal ameriškega generala Kenzie, ki me je takoj spoznal, da sem belokožec, ter me je moral močno pregovarjati, da sem se vrnil k belokožcem.

Ko sem se vrnil domov, je moja stara mati še živela. Nikdar ni izgubila upanja, da me bo še videla. Nisem pa mogel govoriti z njo, ker sem svoj materni jezik popolnoma pozabil. Šege in navade belokožcev so se mi zdele tuje in smešne. Nekoč so me moji ljudje vzeli s seboj v cerkev, kjer so peli. Jaz sem pa mislil, da bo treba zaplesati bojni ples in sem z glasnim krikom planil v prazniško množico. Obleka in čevlji so mi bili v nadlego. Večkrat sem sezul svoje čevlje in obul indijanske mokasine. Ko so me nekoč vzeli na lov, sem hotel postreliti vsa teleta. Toda moj brat, ki me je spremljal, mi je z znamenji dopovedal, da tega ne smem. Le počasi sem se privadil navadam belih ljudi. Še vedno sem član rodu Komančev in kot tak sem zapisan v indijanskem uradu v Washingtonu. Pri Komančih prebijem večji del leta.

»Danes pa mnogo bolj izgledaš, dragec.«

Roman za mlade in stare

30

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

»Dragi Tomažek, zelo sem ti hvaležen,« je skrajda svečano dejal Emil. »Zdaj se ne more ničesar več zgoditi. Zjutraj bo mož s trdim klubom v vreli kaši. In zdaj lahko mirno odidemo spat, ali ne, profesor?«

»Seveda. Vsi pojdite domov in se naspite. Zjutraj, točno ob osmih, pa bodite vsi spet tukajle. Kdor more prinesiti še nekaj drobiža s seboj, naj ga prinese. Poklical bom še malega Torka in mu naročil, naj vse, ki se bodo zarana oglasili, zbere skupaj. Nemara bomo morali napraviti še pravo gonjo. Človek nikoli ne ve vnaprej.«

»Jaz pojdem s Tomažkom v hotel,« je dejal Emil.

»Torej na noge, človek božji! Silno ti bo ugajalo, boš videl. Pravi brlog za bolhe!«

»Jaz moram še telefonirati,« je rekel profesor. »Potlej odidem tudi jaz in pošljem še Stanka domov. Drugače bo fant vso noč čepel na Nikolajevem trgu in čakal povelja. Ali ste dobro razumeli vse?«

»Da, gospod upravnik policije,« se je zasmel Tomažek.

»Jutri zjutraj ob osmih na tem dvorišču,« je ponovil Tonček.

»In malo drobiža prinesite s seboj,« jih je spomnil Friderik Prvi.

Poslovili so se. Stisnili so drug drugemu roke kakor majhni resni možje. Nekateri so se napotili domov. Tomažek in Emil sta odšla v hotel. Profesor pa je krenil čez Deželni trg, da bi iz kavarne Avstrija telefoniral malemu Torku.

Dobro uro pozneje so spali vsi. Večina v svojih posteljah. Dva pa v sobi za služinčad, v četrtem nadstropju hotela Krede.

Eden izmed dečkov pa zraven telefona, v očetovem naslonjaču. To je bil mali Torek. On ni zapustil svojega mesta. Janezek je odšel domov. Mali Torek pa se ni umaknil od aparata. Čepel je na oblažinjenem stolu in sanjal o štirih milijonih telefonskih razgovorov.

O polnoči so se njegovi starši vrnili iz gledališča. Zelo sta se začudila oba, oče in mati, ko sta zagledala svojega sina v naslonjaču.

Mati ga je vzela v naročje in ga odnesla v posteljo. Zdrnil se je in še v snu zamrmral:

»Geslo Emil!«

Trinajsto poglavje

Gospod Zabjek dobi častno stražo

Okna hotelske sobe 61 so bila obrnjena na Deželni trg. Ko je gospod Zabjek drugo jutro, medtem, ko si je česal lase, pogledal navzdol, je opazil vse polno otrok. Najmanj dva ducata dečkov je igralo na nasprotni strani, pred nasadi, nogomet. Druga skupina je stala v Klajstrove ulici. Tudi pred vhomod podzemeljske železnice je bilo mnogo otrok.

»Najbrž so počitnice,« je nejevoljno zagodrnjal in si privezal pentljo.

Medtem je profesor vodil na dvorišču kinematografa zborovanje opravnikov in zmerjal kakor star kočijaž:

»Človek si noč in dan beli glavo, kako bi ujeli nepridiprava, medtem pa vi, telički neumni, zbobnate skupaj ves Berlin! Ali mar potrebujemo gledalcev? Saj ne vrtimo filma! Če nam jo lopov popiha, boste krivi vi, goflje klepetave!«

Dečki so sicer potrpežljivo stali v krogu, na obrazih pa jim ni bilo videti, da jih hudo peče vest. Pekla jih je prav malo. Tonček je začel profesorja miriti:

»Ne razburjaj se, profesor. Tička bomo kljub temu ujeli.«

»Poberite se odtod, bedaki! Če že drugega nič, vsaj za to poskrbite, da tolpa ne bo zbujala prevelike pozornosti. Naj se vsi vedejo tako, kakor da jim je hotel deveta briga. Ste razumeli? Proč!«

Dečki so odšli. Samo detektivi so še ostali na dvorišču.

»Izposodil sem si od vratarja deset mark,« je povedal Emil. »Kadar lopov prilomasti iz brloga, imamo torej denarja dovolj, da ga zasledujemo.«

»Ukaži kratkomalo otrokom, naj odidejo domov,« je predlagal Krivogled.

»Ali res misliš, da bodo šli? Ne bodi tako otročji! In če se Deželni trg razpoči ostanejo,« je dejal profesor.

»Samo en izhod je še,« se je domislil Emil. »Spremeniti moramo svoj načrt. Ne smemo več Zabjeka obkoljevati z vojni, ampak naskočiti ga moramo naravnost. Tako, da bo opazil. Od vseh strani in z vsemi otroki.«

MED PRIJATELJI

»Če do danes ne dobim 10.000 dinarjev, se moram ustreliti. Ali mi moreš pomagati?«

»Obžalujem, nimam nobenega samokresa.«

GRDA TETA

Mama: »Tonček, zakaj si pa zbežal, ko ti je teta hotela obrišati umazana usta?«

Tonček: »Jo predobro poznam! Gotovo mi je hotela dati poljubček!«

BOGATA GOSPA

»Pravijo, da človek od žalosti shujša — jaz tega ne opazim.«

Ampak saj vi nimate nobene žalosti, milostiva.«

Kako da ne? — Žalostna sem, ker sem tako debela.«

KINO

Predvajali so film, ki je bil mladini prepovedan. Pa sta k blagajni pristorkljala dva majhna paglavca in eden izmed njiju je dejal:

»Gospodična dve vstopnici prosim — in nikar naju tako debelo ne glejte! Liliputanca sva.«

LJUBI ZNANCI

Gost: »Kdo pa je tistale prekljita tamle?«

Domačin: »To je moja najmlajša hčerka.«

Gost: »Glejte, glejte, saj sem si takoj mislil! Kako je postala velika in zalala.«

Gospodarstvo

Organizacija lesnega gospodarstva

Dne 18. in 19. marca so bila v Belgradu pogajanja za ustanovitev osrednje organizacije lesnega gospodarstva. Pri pogajanjih so sodelovali zastopniki ministrstva za gozdove in rudnike, zavod za pospeševanje zunanje trgovine ter vse organizacije lesnega gospodarstva iz naše države. Po zaključnih pogajanjih je bil izvoljen centralni odbor lesnega gospodarstva v naši državi s predsednikom bivšim ministrom dr. Milanom Ulmanjskim na čelu.

Zborovanje ptujskega trgovstva

Dne 18. t. m. se je vršil občni zbor Združenja trgovcev za mesto Ptuj, in sicer v dvorani Narodnega doma. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik g. Franc Lenart, navzoč je bil tudi zastopnik Zbornice za TOI Milko Senčar. Predsednik je obširno poročal o poslovanju uprave v preteklem letu in med drugim tudi omenil, da je bilo minulo leto v gospodarskem oziru nestalno in nemirno, v poslovnem oziru pa zelo težko. Pod vplivom nepričakovanih preokretov so prišle posledice valed padca cen podeželskih proizvodov do močnega izpada v tem, da se je kupna moč kmetovalca občutno zmanjšala. Naši kmečki sloji, ki se bavijo v pretežni meri z živinorejo, poljedelstvom, vinogradništvom, sadjarstvom, torej s panogami, ki so postale v zadnji dobi naravnost pasivne in posledica tega je, da se je poslovni promet zmanjšal povprečno na polovico. — Nadalje je omenil tudi davek na pridobitno, ki je bil predlagan v takem iznosu, da bi ga sploh ne bilo mogoče plačati. V letu 1933 je bilo na primer v Ptuj s pridobitno obdavčenih 116 trgovin, ki so bile ocenjene s skupnim dohodkom 2.738.000 Din, v letu 1934 pa je bilo v Ptuj 113 trgovin, katerih dohodek je bil predlagan na 4.272.000 Din, torej za manjše število trgovin skoraj za 100% višji dohodek.

Uprava Združenja je preteklo leto pri direktni državnih železnic zaprosila za uvrstitev dveh novih osebnih vlakov. Dobila pa je odklonilni odgovor, vendar bo še prošnjo tekom leta ponovila. Tajniško poročilo vsebuje med drugim tudi kroniko gremija, in sicer od ustanovitve, t. j. od leta 1886 do danes. Prejšnji odpiralni in zapiralni čas je trajal od 6 zjutraj nepretrgoma do 8 zvečer. Nedeljski počitek je bil uveden šele leta 1888, in sicer od 1 popoldne naprej. Prvi slovenski načelnik gremija je bil izvoljen še komaj leta 1921, in sicer v osebi veletrgovca Franja Čučka. Leta 1885 je bilo 69 ustanovnih članov-trgovcev, 66 pomočnikov, 29 vajencev. Temu nasproti je bilo koncem leta 1934 pri Združenju vpisanih 166 članov-trgovcev. Premaženjsko stanje Združenja znaša 58.549 Din. — Predvideni dohodki za leto 1935 znašajo 9.250 dinarjev, izdatki pa 29.350 Din, ter znaša primanjkljaj 20.100 Din, ki se bo kril s članarino. Za razširitev telefonskega omrežja v ptujskem okraju prispeva Združenje trgovcev 10.000 Din.

Velesejem pohištva

Na ljubljanskih velesejnih so razstave pohištva postale že tradicionalne. Mizarjeve trditve, ki so velesojem udeleževali, beležijo skozi vse čase lepe uspehe. Naročila so se množila, delavnice so se od leta do leta bolj mehanizirale ter vpeljevale moderne metode, naša pohištvena obrt je začela cveteti. Posebna zasluga gre ljubljanskemu velesejmu, da je seznanil naše obrtnike tudi z južnim delom naše domovine, kar je tudi povzročilo porast naročil, vse skupaj pa ustvarjanje solidnega blagostanja.

Zadnje čase pa se je za naše trge začela močno zanimati tudi avstrijska pohištvena industrija. Da se ubranimo inozemske konkurence, je dolžnost vsakega zavednega pohištvenega podjetja, da pokaže, kaj zmoremo doma. Je tako na svetu, da prideš v pozabo, če ne siliš v ospredje.

Ljubljanski velesejem bo kakor doslej tudi v bodoče zvesto stal na strani našemu domačemu mizarstvu in bo tudi na letošnjem spomladanskem velesejmu od 1. do 11. junija priredil veliko pohištveno razstavo. Za to razstavo se zelo zanimajo tudi še mizarji mariborskega in celjskega okoliša. Letošnja mizarjska razstava na velesejmu naj prekosi po svoji popolnosti in lepoti vse dosedanje, da tako pokažemo, kaj znamo doma.

★

Za zgradbo železnice St. Janž-Sevnica. V nedeljo zvečer odpotuje v Belgrad močna deputacija akcijskega odbora za zgradbo železniške proge St. Janž-Sevnica. Deputacija bo vodil zborniški predsednik g. Ivan Jelacin, šli pa bodo v Belgrad tudi ing. Milan Suklje, ing. Franc Zupančič, sev-

Za podpredsednika pa je bil izbran g. inž. Milan Lenart iz Ribnice na Pohorju. Naloga nove organizacije je dojeti zaščito za naše lesne proizvode v inozemstvu ter organizirati naš izvoz lesa. Po končanih pogajanjih se je govorilo o položaju za naš les na posameznih tržiščih, nadalje o tarifnih, davčnih in drugih vprašanjih. Izdelana je bila posebna resolucija, ki je bila predložena na merodajna mesta.

niški župan g. Trupej, novomeški podžupan g. Pavlič, mirenški župan g. Bule in drugi predstavniki krajev, skozi katere bo tekla železnica in ki imajo interes na čimprejšnji zgradbi te proge. Deputacija bo v ponedeljek in torek obiskala predsednika vlade g. Jevtiča ter druge ministre, ter jim predložila vse konkretne predloge za čimprejšnji začetek dela.

Konferenca zbornic v Ljubljani. Dne 24. in 25. t. m. se vrši v Ljubljani konferenca gospodarskih zbornic iz vse države. Na konferenci bodo razpravljali predvsem o davčnih vprašanjih ter o vprašanju samoupravnih financ, ki postaja vedno bolj aktualno z ozirom na rastočo tendenco bano-vinskih in občinskih proračunov. Nadalje bodo razpravljali še o tarifni politiki, kar je aktualno z ozirom na bližnji sestanek tarifnega odbora, ki bo, kot smo že poročali, ravno tako v Ljubljani dne 26. marca t. l.

Borza

Denar

Dne 22. marca.

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha, Newyorka, Pariza, Praga in Trsta. Narastel je Amsterdam, popustila sta pa Bruselj in London.

V zasebnem šilingu je na ljubljanski borzi ostal avstrijski šiling neizpremenjen: 8.65—8.75, na zagrebški borzi je popustil na 8.62—8.72, na belgrajski pa na 8.55—8.65. Grški boni v Zagrebu 29.65—30.35, v Belgradu 29.75 blago. Angleški funt je danes popustil na zagrebški borzi na 228.15—229.75, na belgrajski pa na 228.58—230.18. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5.55 blago, v Belgradu pa 5.35—5.45.

Ljubljana. Amsterdam 2971.48—2986.03, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 1021.71—1026.77, Curih 1421.01—1428.08, London 208.43—210.49, Newyork 4355.43—4391.74, Pariz 289.60—291.03, Praga 183.35—184.46, Trst 363.84—366.93.

Promet na zagrebški borzi 749.235 Din. Zürich, Belgrad 7.02, Pariz 20.78, London 14.70, Newyork 308.875, Bruselj 71.95, Milan 25.65, Madrid 42.225, Amsterdam 209.075, Berlin 123.95, Dunaj 56.90, Stockholm 75.80, Oslo 78.85, Kopenhagen 65.65, Praga 12.91, Varšava 58.25, Atene 2.93, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.49, Buenos-Aires 0.78.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena, le dolarski papirji so bili nadalje vršili. V splošnem so bile izpremembe v tečajih majhne. Promet je bil srednji.

Ljubljana. 7% invest. pos. 77—78, agrarji 46—47, vojna škoda 376—378, 6% begl. obv. 66—67, 8% Bler. pos. 79—80, 7% Bler. pos. 68—68.50, 7% pos. DHB 70—71.50.

Zagreb. Drž. papirji. 7% invest. pos. 77.50—78 (77.50, 78), agrarji 46—46.50, vojna škoda 378—379 (378, 380), 3. 376—378 (378), 4. 376—377 (377), 5. 376—377, 6. 376—377 (377), 7. 376.50 bl., 6% begl. obv. 66—66.50 (68, 68.50), 6% Bler. pos. 79.50—82, 7% Bler. pos. 68—68.50 (68, 68.50), 7% pos. DHB 71.25—71.50 (71.25). — Delnice. Narodna banka 5250—5350, Priv. agr. banka 259—262 (260, 261), Trboveljska 125 den.

Belgrad. Drž. papirji. 7% invest. pos. 78.25 den., agrarji 48.25—48.50 (48.25), vojna škoda 377—378 (377), 4. 377—378, 6% begl. obv. 66.50—66.75 (66.75), 7% Bler. pos. 70—71.50, 7% pos. DHB 67.75—68.25 (68). — Delnice. Narodna banka 5250—5320 (5300), Priv. agr. banka 259—260 (259).

Žitni trg

Ker se je že začelo spomladansko delo, je postal žitni trg zelo miren in je tudi tendence v glavnem neizpremenjena. Edino koruza polagoma popuša, ker je negotov izvoz v Nemčijo, in stane Sisak 86. Pšenica notira po postaji in kvaliteti 125—130, moka pa 205—215.

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica bč. 78 kg 2% 132.50—135, 78 kg 2% 127.50—130, oves slav. 105—110, koruza prekomerno suha s kvalitativno garancijo bč. 70—73, ban. 66—68, bela prekomerno suha za mleto 86—88, moka nišla ban. 210—230, bč. 205—

Potiti - potiti - potiti se je najvažnejše za hitro ozdravitev od gripe! Da to sigurno dosežete je treba vzeti že pri prvem znaku gripe ASPIRIN tablete, ker BAYER VE, KAJ POMAGA!

ASPIRIN
TABLETE

Sport

Pred veliko tekmo

z BSK-om v nedeljo na Primorju

Jutri bo za ljubljansko sportno občinstvo velik praznik. Državni prvak in nesporno najboljšo moštvo v državi bo igralo svojo prvo prvenstveno tekmo v Ljubljani proti ASK Primorju.

To je moštvo, ki zna igrati! Državni prvak združuje Hajdukovo igro z elanom zagrebškega Gradjanskega, torej najfinejšo kombinacijo s tempom in hitrostjo. To pa je tisti sistem, ki bas največ prija in ki zanaša naše občinstvo do skrajnih meja navdušenja.

Pomen nedeljske tekme je za oba tekme-ca kar najvažnejši. Državni prvak bo hotel že s prvo tekmo zlesti na čelo prvenstvene tablice in zagospodovati na njej do kraja.

Primorje pa mora dobiti svoje prve točke, morda dve, morda eno? V Splitu je naš predstavnik že izgubil dve dragoceni točki. Mar se bo v Ljubljani ponovil splitski izid?

Dobro poučeni prijatelji našega domačega predstavnika nam zatrjujejo, da tega ne bo v nedeljo in da bodo domačini zaigrali, kakor v svojih najboljših dneh. Potrudili se bodo, da pokažejo pred domačim občinstvom, da vendarle nekaj znajo in da se upajo postaviti tudi napram renomiranemu klubu, kakor je BSK.

Vse govori torej za to, da bo v nedeljo tekma mogočnega formata, tekma, ki jo nihče ne sme zamuditi.

V predtekmi nastopi Ilirija proti celjskemu Olimpiu.

BSK igra!

Na stadionu na praznik z Ilirijo

Kar neverjetno se sliši, da bomo gledali našega državnega prvaka, našo nogometno elitno, dva dni v tekamah z najboljšim, kar Slovenci v nogometu premoremo. V nedeljo Primorje: za res; v ponedeljek Ilirija: za prestiž! Belgrajčani hočejo kar mimogrede prisvojiti dve točki na račun našega ligaša. Pa Primorje bo že pokazalo, v ponedeljek pa Ilirija, Belgrajčani se še spominjajo, da so enkrat morali v Ljubljani okusiti trpkost poraza, ki jim je sicer malo znana. Spominjajo se tistega 3:1, ki jim je delal precej zmede v neprekinjenem nizu zmag. Napeli bodo vse sile, da se to v ponedeljek ne ponovi. Ilirija nasprotno bo hotela po zgledu tovaršev iz l. 1922 pokazati moč belo-zeleneга orožja, moč ilirijanskega srca. Kibici pa, ki že danes nervozno ogledujejo treninge, bodo brez dvoma pripeljali na igrišče

225, št. 2 195—215, št. 5 175—195, otrobi debeli 105—110.

Novi Sad. Pšenica bč. potiska 128—129, slav. 129—130, arem. in bč. 122—123, ban. 120—123; koruza bč. in srem 66—67, ban. 63—64; moka bč. in Og in Ogg 190—212.50, št. 2 170—192.50, št. 5 150—172.50, št. 6 132.50—145, št. 7 107.50—112.50, št. 8 77.50—82.50; fižol bč. in srem. beli 2% 130—132.50; otrobi bč. in srem. 79—81, ban. 77—79; oves in ječmen neizpremenjena. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

vse, kar leze in gre, da bodo svoje fante navdušili. Zavedati se morajo, da je bolj hvaležno igrati pred »polno hišo«, kjer fantje čutijo, da je tisoče src združenih v eni želji, v želji za zmago belo-zeleneга prapora. O zanimivih predtekmah bomo še poročali.

I. mednarodni table-tenis turnir

I. Mednarodni table-tenis turnir za prvenstvo mesta Maribora, pod pokroviteljstvom mestne občine mariborske, ki se bo vršil od sobote, dne 23. marca, do ponedeljka, dne 3. marca 1935 v uniojski dvorani.

Discipline: 1. Internacionalni single gospodov, 2. Double gospodov, 3. Klubska moštva, 4. Single juniorjev, 5. Handicap, 6. Mariborski single gospodov, 7. Mariborski double gospodov.

Določila: Turnir se vrši po pravilih ITTS-a in po pravilih ITTF-e za mednarodna tekmovalna. Igra se s »Temač« žogami, po cup sistemu in sicer v točkah 1, 2, 3, 4, 6, na tri, v točki 7, na dve dobljena seta, a v točki, 5, na 1 set do 60 točk. Vsak tekmovalce je dolžan posamezne igre soditi. — Kvalifikacija: V točkah 1, 2, 3, 5, tekmuje lahko vsakdo, v točki 4 samo tisti, ki na dan 24. marca 1935 še niso dopolnili 12. leta. V točki 3, tvorijo moštvo 3 igralci in postavi lahko vsak klub poljubno število moštev. — Čas igranja: Sobota, dne 23. marca, od 14 naprej, nedelja in ponedeljek od 3 naprej. Zunanji igralci prično igrati lahko šele v nedeljo.

Medklabski table-tenis turnir na Rakovniku

SK Korotan priredi v dne 24. in 25. marca na Rakovniku svoj prvi medklabski table-tenis turnir. Za prireditev, za katero je prevzel pokroviteljstvo predsednik mesta Ljubljane g. dr. Ravnhar, vlada veliko zanimanje med sportniki. Tekmovali bodo: gospodje posamezno, juniorji posamezno, mladina posamezno in gospodje v dvoje. Darila za zmagovalce so razstavljena v trgovini Šmuc na Aleksandrovi cesti. G. predsednik občine pride osebno k otvoritvi, kar bo prireditev še bolj dvignilo. Otvoritev bo ob 10 dopoldne v salezij. zavodu na Rakovniku. Turnirski komite tvorijo sledeči gg.: Pokrovitelj g. župan dr. Ravnhar, vodja turnirja in zastopnik komisarijata ljublj. table-tenis podzveze g. Kovač V., vrh. sodnik g. Ciglar in odhroniki: g. Borštnik, g. Lojč in g. Rot. Pred otvoritvijo bo slikanje vseh udeležencev z g. županom na čelu.

SK Ilirija. Lahkotletska sekcija. Start za nedeljski country se prikaže ob 10 na 10.30. Nastop pri nedeljskem country teku je za vse (lane sekcije) obvezen. Opozorjajo se na to stlasti vsi juniorji. V garderobi morajo biti vsi tokači najkasneje ob 10. Vsak mora priti s seboj kompletno opremo. Odločnost se ne bo opravičilo nikomur. — Smučarska sekcija. Pri nedeljskem country teku, katerega priredi lahkotletska sekcija, morajo obvezen startati vsi smučarji tokači, seniorji in juniorji. V garderobi morajo biti vsi najkasneje ob 10. Vsak nad prinese s seboj primerno opremo in opremo.

Tenis. Igrišča »Atene« v Tivoliju. V nedeljo otvoritev najlepših in najlepših tenis-igrišč v Ljubljani. SK Mars v SK Mladika. V nedeljo igra SK Mladika prvo spomladansko prvenstveno tekmo proti SK Marsu, in sicer ob 10 dopoldne na svojem igrišču (stad. Salez. doma). Ker je laneka tekma proti SK Marsu undila lep sporni udinek, zato smo prepričani, da bodo vsi prijatelji Mladike in Marsa v obilnem številu prisostvovali tej zanimivi borbi na zelenem polju. Vsopnina nišla, in sicer: Za neverificirane 4 in 3 dinarja za verificirane 2 Din.

Primož Trubar

Mali Primož je imel posebno veselje do domače živali. Rad je pasel očetovi dve kravi in nekaj ovac. Kot tak je prišel v družbo pastirjev na bližnjem Turjaku. Polagoma se je seznanil tudi z malimi turjaškimi grofiči, ki jih je grajski učitelj pripeljal semintja k vaškim pastirjem. Najljubši je bil grofičim Trobarjev Primož. Peljali so ga večkrat s sabo v grad, kjer so se zabavali z raznimi igrami. Mladi plemič so govorili večinoma le nemško. Zato je imel Trubar — zdaj ga bomo vedno tako imenovali — lepo priliko, da se je že v mladih letih naučil govoriti nemški jezik.

Hodil je pa tudi v Škocijan, kjer je župnik poučeval mladino čitati, pisati in računati. Takratni čas ni poznal ljudske šole. Znanost je bila predpravica duhovstva in plemstva. Še med tem so bili dostikrat možje, nevesči najpotrebnejšega znanja. Duhovnikom so pomagali v poučevanja ljudstva kaplani, župnijski mežnarji ali pevci, ki so bili kolikortoliko izobraženi. Dostikrat so prihajali v take šole tudi starejši ljudje. Nihče ni bil siljen k učenju; vse se je vršilo prostovoljno.

Primožu je bilo še premalo, kar se je učil, vedno je hotel izvedeti kaj novega. Župnik je imel dečka rad, le njegov nemirni značaj mu ni bil všeč. Ko je oče župniku omenil, da bi šel Primož tudi kam drugam v šolo, je imel duhovnik zoper to pomisleke.

»Verujte oče — mu je dejal — »da nadarjeni učenci niso vselej najboljši ljudje v poznejšem življenju. Nadarjenost ni predpogoj sreče, mnogokrat je celo njena ovira. Glavna reč je značaj. Zato so mirni ljudje, čeprav slabših talentov, bolj uporabni kakor živahni in zelo nadarjeni. Ni sicer to v vsakem oziru veljavno pravilo, vendar dostikrat resnično. Saj bo fant tudi dobro živel, če ostane doma. Naj se izuči kakega rokodelstva. Znana vam je prislovica, da ima rokodelstvo zlato dno. To sami poskušate, ker ste tesar in mlinar. Koliko ste že

zaslužili! Človek je v skromnih razmerah čestokrat bolj srečen kakor v višjem stanju.

Oče je poslušal župnika in premišljal, kaj bi rekel. Ni bil namreč pripravljen na župnikov ugovor. Končno je pomnil:

»Rad pritrdim, kar ste omenili. Nič bi fanta ne spravil od doma, ker pa sam tako sili v šolo, mu ne morem odreči.«

»Kam bi ga poslali?« — je vprašal župnik.

»Na Reki je brat moje žene. Ta bi mu dal stanovanje in hrano. Ima hišo in dobro urejeno trgovino. Če bi se Primož naveličal šole, bi se lahko izučil za trgovca. Prišlo bi mu torej na obe strani prav.«

»Ako imate tako ugodno priliko« — je pripomnil župnik — »naj le gre deček na Reko. Nekaj bom tudi jaz pripomogel, da boste imeli manjše stroške.«

Ni še preteklo po tem razgovoru mesec dni, ko sta oče in sin odpotovala z Rašice. Najbližja pot bi bila v Čubar ob Kolpi in od tu naravnost proti morju. Ker so pa takrat le malo hodili po teh samotah, sta ubrala zapadno smer na Bloke in v Cirknico. Oče je nesel na hrbtu nekaj fantove obleke, dvanajstletni dečko pa je stopal poleg njega z malim brešnjem v roki. Iz Cirknice sta se obrnila v Postojno in iz Postojne proti jugu na Reko. Oče je že hodil pred nekaj leti po teh krajih, zato mu je bila pot precej znana, Primož pa je radi utrujenosti vedno vpraševal, kako dolgo bosta še hodila. Četrty dan po odhodu z Rašice sta dospela na Reko.

Stric ju je prijazno sprejel ter vzel Primoža v svoje varstvo. Težko je bilo dečku pri poslovu od očeta, toda tolažilo ga je upanje, da bo prišel kdaj zopet k ljubim staršem v domačo vas. Z veseljem se je poprijel učenja ter nekoliko pozabil na Rašico, na pastirje in turjaške grofiče.

Nismo še omenili, da je imel Primož tudi izvrsten pevski poslušal in prijeten glas. Že v Škocijanu je večkrat pomagal mežnarju pri petju, še bolj se je razvijal med učenci, ki so peli v cerkvi na Reki in na Tersatu. Prav to naključje je postalo

merodajno za njegovo nadaljno življenje.

Ko je iskal takratni tržaški škof Peter Bonomo pevce za škofijsko stolnico v Trstu, so mu povedali tudi o nekem dečku, ki je doma na Kranjskem in hodi na Reki v šolo. Piše se Primož Trubar in ima lep pa krepke (prvi glas). Brez težave poje v najvišjih legah in tudi v nizini kaže izdatno moč. Primož je že po preteku enega leta zapustil Reko in prišel v Trst. Preskušnjo je dobro opravil ter bil sprejet v število dečkov škofijskega pevskega zbora. V tistih časih so namreč peli v večjih cerkvah le dečki in ne ženske.

H kratu je obiskoval Primož tudi pouk ter opravljal strežniško službo v škofijskem dvorcu. Ko je bil škof Bonomo nekaj časa upravitelj dunajske škofije, se je tudi Trubar mudil na Dunaju in v Salzburgu. Blizu deset let pa je ostal v Trstu ter se v tem času pripravljval za duhovniški poklic. Bil je brez posvetnih skrbi, ker je imel v škofijskem zavodu vso prosto oskrbo.

Škof Peter, potomec plemenite tržaške rodbine Bonomo, je slovel kot strokovnjak v grškem in latinskem slovstvu. Pripadal je tisti vrsti omikancev, ki so jim rekli »humanisti«. Bavili so se z učenjem starih grških in rimskih pisateljev, z zgodovino in umetnostmi. Zal, da so se iz spisov paganskih klasikov navzeli tudi napačnih nazorov o veri in pravosti. Glavni predstavnik humanistov je bil v 16. stoletju Erazem Rotterdamski, zelo učen in duhovit mož. Izobrazil se je na vseučilišču v Parizu ter postal duhovnik in doktor bogoslovja. Potoval je po vseh večjih mestih ter razlagal svoje temeljite razprave o starih pisateljih. Upošteval je tudi cerkvene očete: Ambroža, Hieronima in Avgustina. Toda pozneje je začel napadati upravo katoliške cerkve, posebno redovniški stan. Nekaj časa zvezan z Lutrom se je pozneje ločil od njega ter pisal zoper njegovo krivoverstvo. Sicer pa je Erazem omahoval med Rimom in med nemškimi odpadniki. Vendar se je bolj nagibal na katoliško stran kakor na luteransko. Umril je leta 1536. v mestu Bazelj od reki Renu.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šenttovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletena vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert —
Kavarna do 4 jutraj od-
prta. (b)

Službodobne

Trgovsk. pomočnika
specerista, ne pod 25 let
starega, išče veletrgovina
na deželi za obisk odie-
malcev. Ponudbe upravi
»Slov.« pod »Veletrgovina-
na« št. 3141. (b)

Trgovski pomočnik
železninar in manufaktu-
rist-aranžer - se sprejme
tako ali s 1. mašem. Po-
nudbe s sliko upravi »Sl.«
Pod št. 3046. (b)

Pouk

Gospodične
sprejemem za dnevni in
večerni pouk v šivanju
perila. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 2403. (u)

Vnajem

ODDAJO:
Trgovina
v večjem obsegu, s spe-
ceralijskim, kolonijalnim
blagom, deželnimi pridel-
ki in mlinskimi izdelki,
dobro vpeljana, v indu-
strijskem mestu na Go-
renjskem - se radi selitve
odda s stanovanjem v na-
jem za več let. Ponudbe
poslati pod značko »Tr-
govina Gorenjske« 3041
upravi »Slov.« v Ljublja-
ni. (n)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje
Slovenska banka. Ljub-
ljana. Krekov trg 10

Posestva

Probetno oglaševanje
»Slovenec«
posestvo ti hitro prodaja;
če te ne s gotovim denarjem
naš kupen ti s knjižico da
»Slovenec« št. 3044 na
oglasni oddelki »Slov.«
v Ljubljani. (p)

Hiša v Spodnji Šiški
z vrtom, malo trgovino,
pripravna tudi za drugo
obrt - napredaj. Inter-
senti pišite pod značko:
»Hiša v Šiški« št. 3044 na
oglasni oddelki »Slov.«
v Ljubljani. (p)

Trgovska hiša
nova, v fari na Gorenj-
skem, brez konkurence -
ugodno napredaj. Vpra-
šanja nasloviti pod značko:
»Trgovska v fari« št.
3042 upravi »Slovenec«
v Ljubljani. (p)

Hiša z vrtom
in gospodarskim poslop-
jem, v bližini Domžal, za
gostilno in mesarstvo po-
sebnost priporočljiva - se
ugodno prodaja. Pismene
ponudbe poslati v upravo
»Slov.« v Ljubljani pod
šifro »Hiša Domžale« št.
3043. (p)

Zemljišče v Sp. Šiški
ca. 15.000 m² ugodno na-
prodaj; vodovod, elektri-
ka v bližini. — V pošte-
v pridejo tudi knjižice Mest-
ne hranilnice. — Vprašati
pri: Miškec, Ljubljana VII
- Medvedova 38, telefon
35-75. (p)

Prima šport. suknjiče
po 98 Din, pumparice,
modne hlače itd., kupite
zelo ugodno pri Preskerju,
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 14. (l)

Cementne vrtno Ograje za gredice

krogle, vaze, vrtno mize,
balustre, vodomete, sve-
tilne kandelabre, nagrobne
spomenike, okvirje in
ograje, stopnjice, terra zo
tlak, cementne cevi itd.,
dob. vija po nizki ceni
»Cementnine«
d. z o. z.
Ljubljana, Celovška 37

Sveža jajca

debela, zajamčena, 720
komadov 285 Din, 400
komadov 165 Din. Cvet-
lični zdravilni med 10 kg
148 Din, 30 kg 365 Din.
razpošilja franco vsaka
postaja G. Drechsler
Tuzla. (l)

Obrt

Vrtno ograje

železo-cementne, zložljive,
v raznih oblikah —
izvršuje hitro in poceni
kakor vsa stavbna dela
Stavbno podjetje Rudolf
Terčelj, zidarski mojster,
Murnova ulica 4, Ljub-
ljana VII (pri novi šišen-
ski cerkvi). (t)

Plošče za gredice

vaze, naprave bazenov
in vrtnih okraskov iz-
delujem ter imam stalno
na zalogi.

JOS CIHLAR
cementni delki
Ljubljana, vrševa 69

Naznanjamo

da bomo od 23. marca do Velike noči
odprodali ca 2000 parov
damskih, moških in otroških **prvovrstnih čevljev**
po ca **20% do 30% znižanih cenah**

Izrabite to ugodno priliko in posetite nas čimprej,
dokler je zaloga in izbira velika. — Naši izdelki so
priznani prvovrstne kakovosti.

»JARA« - Sv. Petra c. 20
Ljubljana

Čas je zlato
pa tudi dobra
reklama v
SLOVENCU

Zakaj?

dobe inserenti pri »SLOVENCU« izredno
veliko ponudb?

Zakaj?

so vsi inserenti zelo zadovoljni z uspehom
oglaševanja v SLOVENCU?

Zakaj?

se traovci in obrtniki ob vsaki priliki tako
radi poslužujejo Slovenca za svojo reklamo?

Zato

ker je dnevnik »SLOVENEČ« razširjen
po vsej Sloveniji;

Zato

ker ga redno in z velikim zanimanjem čita
meščan in deželan;

Zato

ker se vsled tega oglaševanje v Slovenca
boga izplača vsakemu inserentu.

ZAHVALA

Vsem, ki so se spomnili v boleznih in ob smrti našega nepozabnega sorodnika, gospoda

DR. LUDOVICA L. BÖHMA

direktorja trg. akademije v pok., honor. univerz. profesorja itd.

in vsem, ki so ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti ter mu poklonili
prekрасne vence, najiskrenejša zahvala. Posebno zahvalo pa še izrekamo zastopniku
univerze, prorektorju g. dr. M. Slaviču, zastopniku jurid. fak. dekanu g. dr. G. Kreku,
zastopnikom društva »Pravnik« gg. prof. dr. M. Dolencu in dr. Sajovicu, španskemu
konzulu g. Hiengu, gener. tajniku TPD g. J. Pogačniku, freg. kapetanu g. Ernyju, zdrav-
nikom gg. dr. Merčunu, dr. Kramaršiču, dr. Jugu in dr. Dereaniju, zastop. trg. akademije
direktorju g. dr. Pirjevcu in g. prof. Siču, zastop. mestne občine ljubljanske obč. svetn.
g. Ambrožiču, zastop. zbornice za TOI preds. g. I. Jelačinu, zastop. ljudske univerze
g. dr. Lokarju, zastop. velesejma gg. ing. Sukljeju in Rihterju, zastop. ZKD g. dr. Mi-
haleku, zastop. oblastn. odbora JS gg. dr. Jegliču in Pirnatu, zastop. kraj. odb. JS
gg. Verbiču in Kosu, zastop. društva »Trg. akad.« g. Svetlu, zastop. kluba trg. akademikov
g. Golobu, zastop. trg. šole direktorju Gogali, zastop. mornariške sekcije g. dr. Soudatu
in celokupnemu odboru, zastop. društva drž. upokojencev, zastop. obč. Mirna podžupanu
g. A. Kolencu, zastop. Sok. župe Novo mesto g. M. Tratarju, starosti Sok. dr. Mirna
g. Fr. Lunacku, zastop. udruženja gost. podjetij g. Mlakarju, zastop. Slov. lov. društva
g. Mramorju, zastop. trg. vajencev g. Majdiču, dalje sokolskim društvom in gasilskim
četam ter vsem njim, ki so v znak žalovanja izobesili žalne zastave. Iskreno se zahva-
ljujemo pred. ž. župniku dr. Angeliku, č. sestri Kazimiri in č. sestrām Šlajmerjevega doma,
Mirna, dne 22. marca 1935.

Zalujoči rodbini Jenko, Maxgon.

Savinjska posojilnica v Žalcu

naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni in vele-
zaslužni predsednik, častni tržan žalski, gospod

Franjo Roblek

veleposestnik, bivši župan in narodni poslanec,
imejitelj reda sv. Save IV. in jugoslovanske krone
IV. razreda

v petek, dne 22. marca 1935 umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo,
dne 24. marca 1935 ob pol petih popoldne iz pokoj-
nikovega doma na pokopališče Sv. Kancijana v Žalcu.

Velezaslužnega, dolgoletnega predsednika
bomo ohranili v častnem in hvaležnem
spominu.

V Žalcu, dne 22. marca 1935.

Hmeljarna Žalec

sporoča žalostno vest, da je njen soustanovitelj
in dolgoletni, velezaslužni predsednik, častni tržan
žalski, gospod

Franjo Roblek

veleposestnik, bivši župan in narodni poslanec,
imejitelj reda sv. Save IV. in jugoslovanske krone
IV. razreda

v petek, dne 22. marca 1935 umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo,
dne 24. marca 1935 ob pol petih popoldne iz hiše
žalosti na pokopališče Sv. Kancijana v Žalcu.

Velezaslužnega predsednika ohrani
Hmeljarna v Žalcu v častnem in
hvaležnem spominu.

V Žalcu, dne 22. marca 1935.